

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

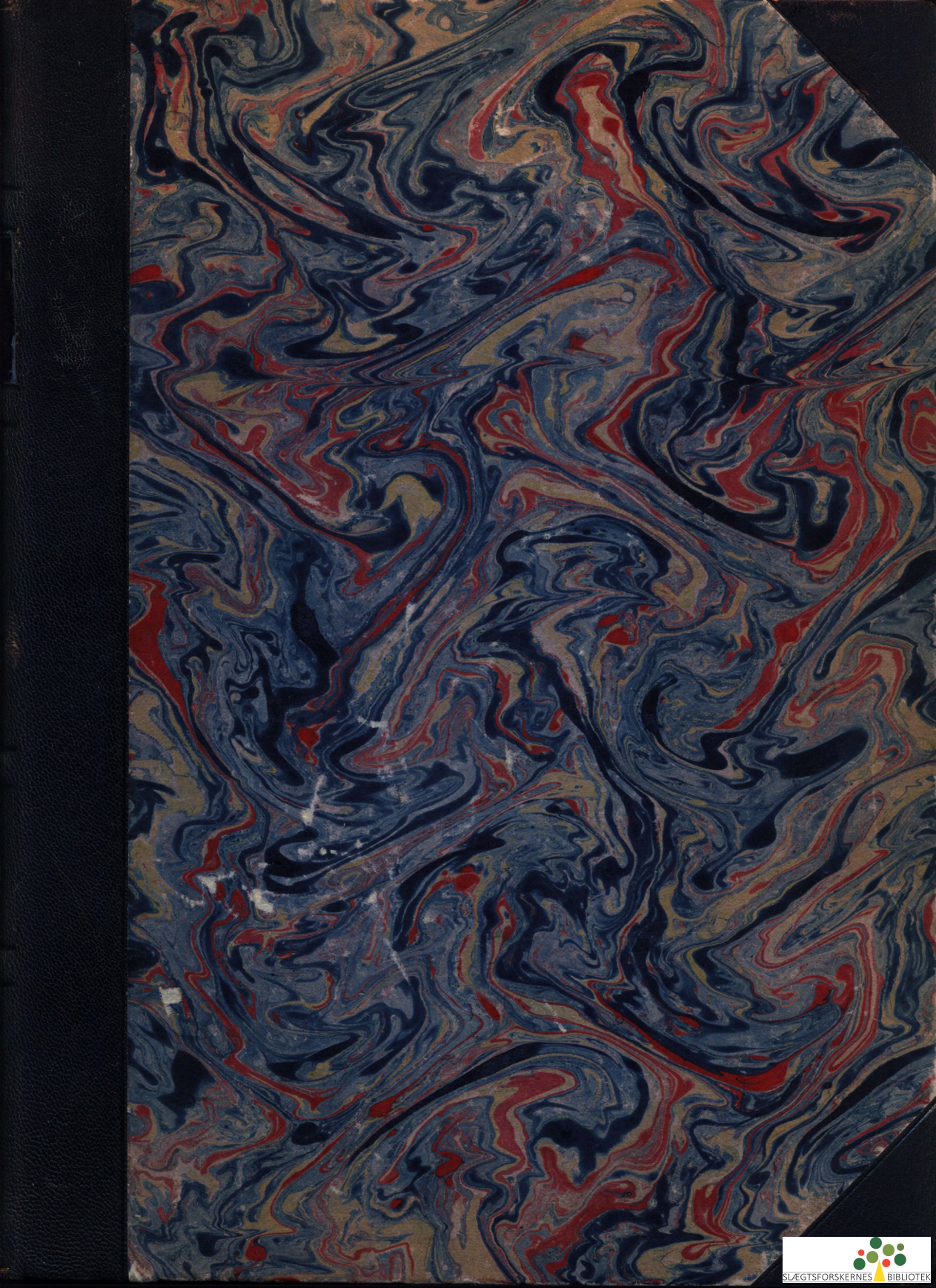
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

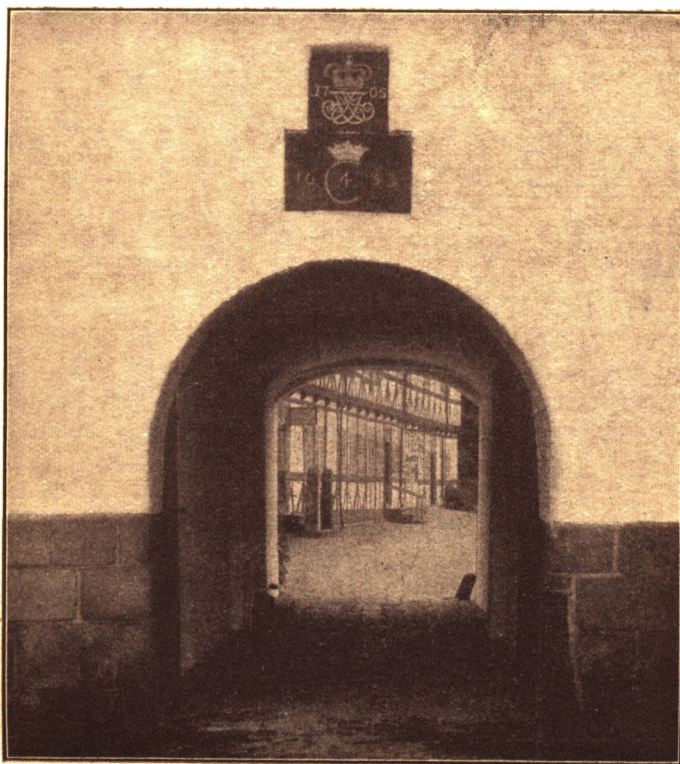
Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

GAMLE AALBORGHUSE

I TEKST OG BILLEDER

VED

P. C. KNUDSEN

I KOMMISSION HOS MARINUS M. SCHULTZ, AALBORG

GAMLE
AALBORGHUSE
I TEKST OG BILLEDER

VED

P. C. KNUDSEN

AALBORG
I KOMMISSION HOS MARINUS M. SCHULTZ
P. HANSENS EFTFLG'S BOGTRYKKERI
EMANUEL SCHOLIN & M. ELBER
MCMXXIX

NÆRVÆRENDE Hæfte har en dobbelt Hensigt: I første Række at præsentere nogle af Byens ældste og mest karakteristiske Huse og dernæst at yde et Bidrag til Byens Personalhistorie. Teksten er i Hovedsagen hentet fra Pante- og Skødeprotokoller for Aalborg Købstad samt fra Brandtaksationsprotokollerne for samme By.

For faa Aar siden er vore ældste Pante- og Skødeprotokoller afleveret til Landsarkivet i Viborg, hvilket i høj Grad har besværliggjort Arbejdet. Hertil kommer, at man savner Registre til de ældste af disse Protokoller. De nyere Protokoller, som opbevares paa Fleskum Herreds Tinghus, er derimod forsynet med Register, saa Arbejdet med dem gaar let fra Haanden. Den ældste Protokol gaar tilbage til ca. 1685. Længere kan man altsaa ikke ad den Vej forfølge en Ejendoms Historie.

Naar en Del af de her beskrevne Ejendomme ikke er ført saa langt tilbage i Tiden, er Aarsagen altsaa den, at man ikke har Registre til de ældste Protokoller.

Emnet er ikke udtømt med dette Hæfte, og forhaabentlig vil et andet Hæfte i en ikke uoverskuelig Fremtid følge efter.

Udgivet med Understøttelse — bl. a. af »Den grevelige Hjelmstjerne-Rosencroneske Stiftelse«.

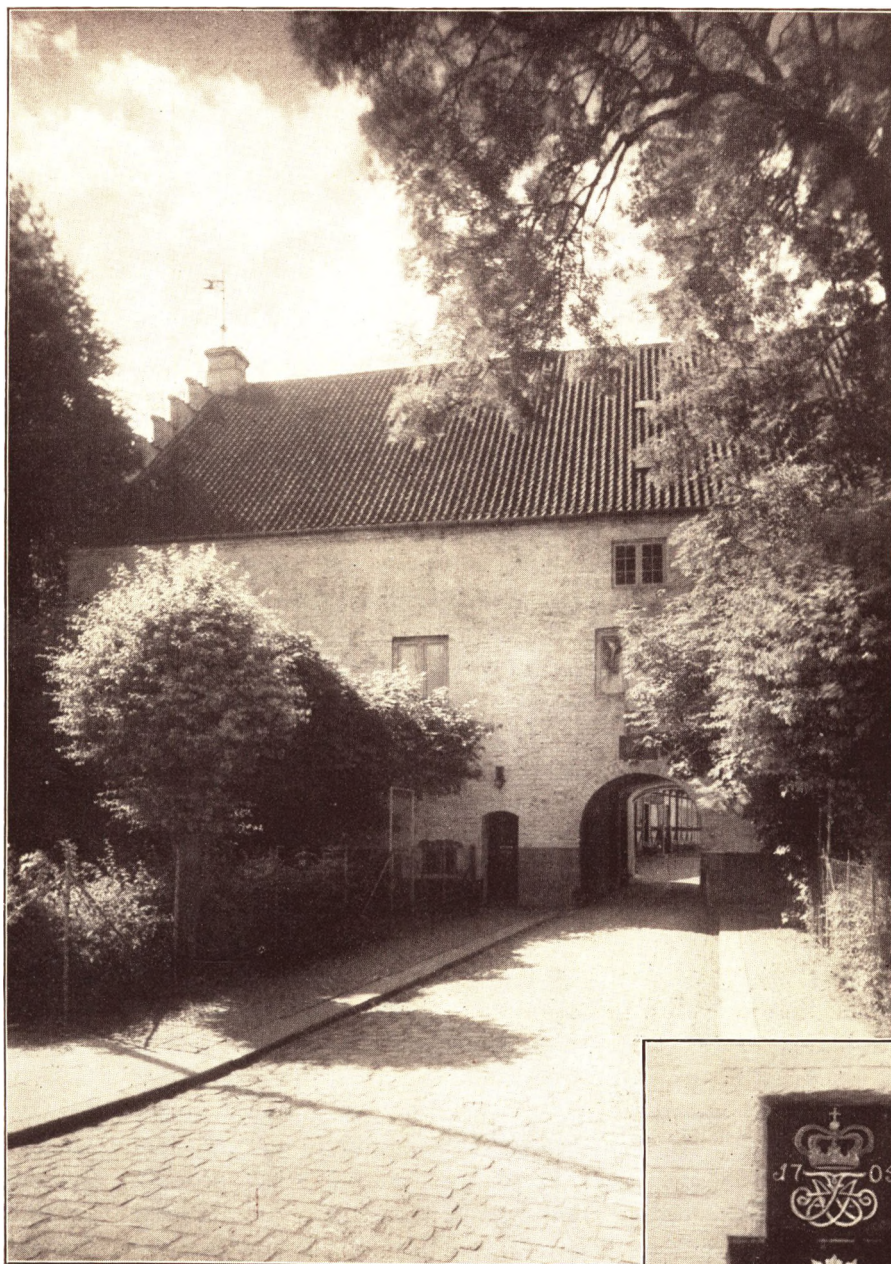
Aalborg, i Juni 1929.

P. C. KNUDSEN.

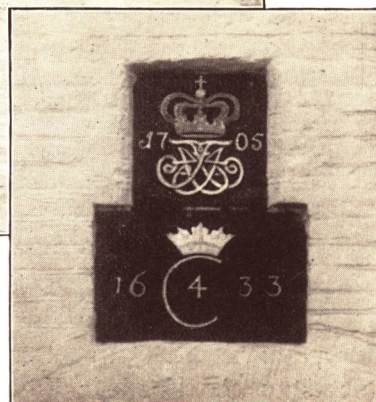
AALBORGHUS

FØR det gamle Slot blev ødelagt i Grevens Fejde, tænkte man en Tid paa at omdanne Graabrødreklostret til Slot, men denne Tanke opgav man igen, og Kong Christian den Tredie paabegyndte da Opførelsen af det nuværende Slot i 1539. I 1543 fik Lensmanden Axel Juuel, der paa Kongens Vegne førte Tilsyn med Arbejdet, Brev om »ingen Umage at spare med at lade age Jord ind paa Slottet til Befæstningen«. I 1545 beordredes Borgerskabet til at nedbryde alle de Boder, hvor Graven om Slottet skulde være, og to Aar senere førte man Materiale fra den gamle Vestervig Kirke til Slottet i Aalborg. 1553 lod Kongen en Kornlade opføre. I 1555 klager man over Mangel paa Tømmer. Samme Aar skriver Kongen, at han nu agter at lade Byggearbejdet fuldføre. Bygmesteren har utvivlsomt været *Martin Bussart*, som i 1547 ses at være beordret til Aalborg »i en 8 Dages Tid for at undervise Tømmermændene og andre Haandværkere om den Bygning paa Aalborghus«.

1577 udgik Kongebrev til Lensmanden om at lade et af Husene paa Slottet gøre i Stand. Ogsaa 1580 nævnes, at Bygningerne var i Forfald. Det søndre Hus var ganske nedbrudt, og Blyet maatte tages af »Omgangen paa det store Hus og af Tinderne«, for at det ikke skulde blive stjaalet. Samtidig paabødes, at det søndre Hus igen skulde opbygges. Ligeledes skulde der bygges et Træhus op til den indenfor Porten staaende Mur. Til Brug ved Byggearbejderne maatte der tages Sten fra en gammel forfalden Kirke ved Aalborg Hospital. Af Synsforretninger fra 1629 og 1631 fremgaar det, at Slottet da bestod af tre Fløje, mod Øst, Syd og Vest; udenfor dem var Volde og Grave. Den østlige Fløj var 27 Fag lang i to Stokværk og med 3 Karnapper paa den østlige Side ud mod Volden. Denne Side var Hovedfløjen. Heri fandtes 1631: »Fruerstuen«, »Vinterstuen« og adskillige andre Lensmandens Gemakker og Kamre, Gæstekammer, Slotsfogdens Kammer m. fl. Til Fløjens Ender var der i Forlængelse af den føjjet mindre to Etagers Huse, mod Nord et noget smallere, 7 Fag langt Hus, der forneden indeholdt Borgestuen og Fogdens Kammer, foroven et stort Kammer — og mod Syd

Fra Slottets Nordside med Fr. IV.s og Chr. IV.s
Monogramtavle over Porten.

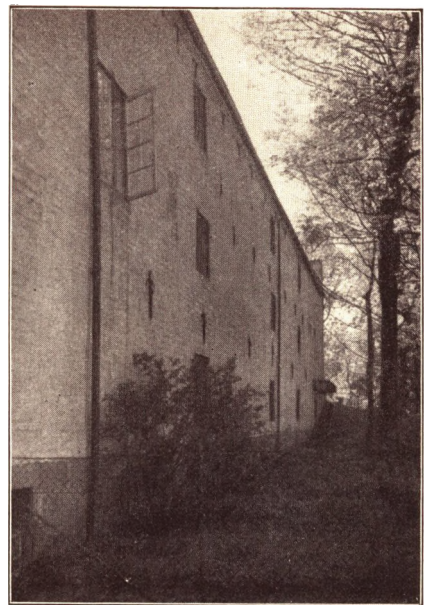

Nordfløjen med Gavlen mod Vest.

et 10 Fag langt Hus med Stald og derover smaa Kamre. I den sydlige Fløj, 2 Stokværk høj, 20 Fag lang, fandtes Stegers og Bryggers og ovenpaa Flæskeloftet og Melkamret. Den vestlige Fløj i 3 Stokværk, 12 Fag, indeholdt bl. a. Skriverstuen, Svendestuen og Brødkælderen; »straks derhos inde i Volden« stod to Hvelvinger, »hvori Saltkælderen og Ølkælderen haver været,« men over dem fandtes 1631 hverken Hus eller Tag.

Ved alle de nævnte Huse, som utvivlsomt for største Delen hidrørte fra Christian den Tredies Tid, nævnes det i Synsforretningen, at de angribelige Sider ud mod Volden var af Grundmur, Siderne ind mod Slotsgaarden derimod af Bindingsværk. — Om Slotspladsens Nordside fra først af har været lukket med en Fløj er uvist. Den 1. Ja-

Nordfløjen mod Fjorden.

Gaardinteriør (fra Øst- og Nordfløjen).

Nordfløjen mod Gaarden.

nuar 1633 fandtes her i hvert Fald kun en meget svær Mur med Portaabning. Herfra førte en Vindebro over Graven, og ved Broens nordlige Ende stod et 3 Stokværk højt, 4 Fag langt Porthus.

Udenfor Slottet laa en Række Udhuse, Ladebygninger m. m., f. Eks. et Varehus, hvis Opførelse blev paabudt 1568 og 1674. Ligeledes fandtes her en Ridestald, 40 Fag lang, hvis Opførelse blev paabudt 1669. I Nærheden af samme fandtes en Smedje. — Under Christian den Fjerde foregik der nogle Forandringer med Slottet. 1627—29 var det besat af de kejserlige Tropper, som opførte et Hus paa den østlige Vold.

Om Slottet skriver Dr. Erich Pontoppidan i »Den danske Atlas« 1769 følgende: Slottet ligger Nordøst for Byen tæt ved Limfjorden, adskilt fra Staden ved Grave og Volde, som indvendig har været hvælvede under Jorden og tilforn med Stykker paa sine fire Bastioner forsynede. Denne Bygning stod længe under Arbejde, og blev der til dens Udvidelse købt mange Huse og Pladser. Der findes endnu en Del Breve og Befalinger indtil 1552 om dette Slots Istandsættelse og Fortifikation. Uden Tvivl har det i Christian den Fjerdes Tid faaet nogen Forbedring. 1601 befalede Kong Christian

Østfløjen mod Gaarden.

den Fjerde Lensmanden *Mandrup Parsberg*, at, efterdi Brevkammeret paa Aalborg Slot var nede ved Jorden paa et fugtigt og ubekvemt Sted, da, paa det Brevene ikke skulde »forrodnes og fordærves«, skulde han lade dem faa et andet og tørt Sted. — 1644 blev Slottet indtaget af Svenskerne, men blev samme Aar bombarderet af Borgmester Gincfels Spaniefarer, som laa i Limfjorden, saa at Fjenden maatte afmarchere, hvorover Kuglerne i Muren bleve forgyldte. Indtil Enevælden beboedes Slottet af de kgl. Lensmænd, hvor-

efter det i ca. 40 Aar stod øde og ubeboet, indtil endelig først i dette Seculo Volden er bleven sløjft, Haven der oven paa anlagt, og Bygningerne igen istandsatte. Nu er der smukke Haver og Alléer, saavel ved Slottet som inden og uden for Gravene. Paa dette Slot residerer nu Stiftsbefalingsmanden i Aalborg Stift, som har de fornemste Værelser. Amtsforvalteren bor i den vestlige Side, hvor den kgl. Amtsstue holdes. Det øvrige er Magasiner til Kongens Korn. Filsted¹⁾ Ladegaard har fordem været Ladegaard til Aalborghus.«

Slottet var atter besat af Svenskerne 1657. Den vestlige Fløj blev nedbrudt midt i det nittende Aarhundrede, og en Del af Sydfløjen er ligeledes forsvundet.

I Aaret 1721 begyndte Stiftamtmand G. v. Pentz at beplante Voldene. — I Slottets nordvestlige Hjørne findes et velbevaret Fængsel.

Efter Struenses Fald var Aalborghus udset til Statsfængsel og Bolig for

¹⁾ Sohngaardsholm.

Østfløjen mod Haven.

Gavlen mod Øst.

Fra Slottets Sydside.

den ulykkelige Dronning *Caroline Mathilde*, og i den Anledning udgik der Ordre til Oberst *Sehested* ved de slesvigske Dragoner om at afgaa til Aalborg med 2 Eskadroner. De var her i Byen fra den 20. April til den 20. Juli 1772. Dette Kommando var bestemt til at skulle bevogte Dronningen. Som bekendt blev Planen ændret, og Dronningen førtes efter Englands Ønske til Celle i Hannover.

— Om det smukke, gamle Slot kunde der skrives en hel Bog, da der er opbevaret en Mængde Dokumenter om dets Tilblivelse og fra Synsforretninger m. v. Men her er der kun begrænset Plads, og disse Linier gør ikke Fordring paa at være nogen fuldstændig Beskrivelse.

Udskrift af Aalborg Bys Brandtaxationsprotokol 1761
(i Amtsarkivet).

»597. Aalborg Slot, som beboes af Hans Excellence, Hr. Geheimeraad og Stiftsbefalingsmand, Baron af Holk.

a. Nordre Side af Gaarden. En Sidebygning til Graven, Grundmur, og sønder Side af Slotsgaarden Bindingsværk. Øster og vester Ende af fornævnte Bygning Grundmur, som gjør ialt 49 Fag, 3 Etager høi.

Af ovennævnte Slotsbygning bebør høistbemeldte Hans Excellence, Hr. Geheimeraad Holk 21 Fag med Portrum, hvorunder 6 Fag Kjælder, og de 28 Fag af samme Bygning bruges til Hans Kongl. maiestæts Magazin.

Specialtaxt 6860 Rd.

b. Øster Side af Slotsgaarden. En Bygning, som ligeledes af Hans Excellence beboes. Øster Side af bemeldte Bygning Grundmur med Karnap, og vester Side af samme Bindingsværk, ialt 8te Fag, 2 Loft høi.

Specialtaxt 800 Rd.

c. Ved Enden af Samme Bygning et Kongelig magazinhus Bindingsværk paa øster Side ved norder Ende med Karnap af Grundmur, 9 Alen i Firkant, begge Dele 2 Etager høi og et dito paa samme Side af Bindingsværk, 3 Fag, et Loft høi, ialt 28 Fag. — Specialtaxt 2800 Rd.

d. Ved Enden af samme Bygning et Halvtag, 7 Fag, 1 Loft høi.

Specialtaxt 70 Rd.

e. Vester i Gaarden et Halvtag, Grundmur med Gevælfter, som kaldes Kongens Kjøkken, 7 Fag, et Loft høi. — Specialtakst 350 Rd.

Generaltaxt 10,880 Rd.

598. Vester Side af Slotsgaarden som af Hr. Kammerraad og Amtsforvalter Christensen beboes, Bindingsværk.

a. En Sidebygning, 14 Fag, 2 Loft høi, med Kvister til begge Sider.

Specialtaxt 840 Rd.

b. Et Hus med Siden til Haugen og Enden til Gaarden, Bindingsværk, 13 Fag, et Loft høi. — Specialtaxt 390 Rd.

- c. Vester udi Gaarden et Halvtag, Bindingsværk, 7 Fag, 1 Loft høi.
Specialtaxt 70 Rd.
- d. Udi sønder Ende et Hus, 12 Fag, 1 Loft høi.
Specialtaxt 240 Rd.
- e. I den anden Gaard i Vester ud til Graven, sønder Side, et Halvtag,
3 Fag, et Loft høi. — Specialtaxt 20 Rd.
- f. Udi nordre Side af samme Gaard et Halvtag, 3 Fag, et Loft høi.
Specialtaxt 20 Rd.
- g. Norden i Haugen et Hus, 3 Fag, et Loft høj. — Specialtaxt 120 Rd.
Generaltaxt 1700 Rd.

— Baade for Amtmandens og for Amtsforvalterens Del af Slottet meddeles det i Anmærkn., at disses Assurancesummer, siden de tilhører Kongen, skal fradrages Summen for Byens offentlige Bygninger.

RAADHUSET

har sin egen Historie, der paa det nøjeste er kædet sammen med Byens. Det stammer fra femte Frederiks Tid og bærer hans Navnetræk og Valgsprog. Det er bygget i Aarene 1757—62 for ca. 5000 Rd. Herfra blev Byen administreret, og herfra er der lovgivet for Byen i en meget lang Aarrække. Her mødtes Byens styrende Raad, og her paa den store, aabne Plads, Gammeltorv, mødte undertiden Borgerskabet frem, naar noget vigtigt stod paa Tapetet: I gode Tider til Glædeshyldning, i onde Tider for at raadslaa med Borgmester og Raad.

Det var saaledes her den store Borgerforsamling tog Opstilling i 1857, da Pengekrisen skabte Panik og Forvirring overalt i Byen. Men en endnu større Begivenhed var det, da de potsdamske Gardehusarer Christi Himmelfartsdag den 5. Maj 1864 tog Opstilling foran Raadhuset og med dragne Sabler meldte Byens Borgmester, at der om en halv Time ankom 6000 Mand, og at der med kort Frist skulde præsteres en større Udskrivning.

Paa Raadhuset har Sparekassen for Aalborg By og Omegn haft sit Kontor i ca. 4 Aar (1829—1833) — uden Afgift.

Man forstaar saa godt, at Byens Raad, da der for faa Aar siden var Tale om at sælge det gamle Raadhus, krympede sig derved; thi det er baade en for Byen minderig og smuk Bygning. I en lang Aarrække var Raadhuset Byens Arresthus. Byens ældre Borgere vil endnu mindes en Del af

Raadhuset mod Gl. Torv.

de mest »populære« Tyveknægte, f. Eks. »Bittefanden«, Peder Anton, Simon Boller, Lorenz Meyer og »Pernille«, der ligesom L. Meyer var en af Lederne i det store nordjydske Tyvekomplot.

I en gammel Raadstuekopibog (fra Landsarkivet i Viborg) findes følgende: »Efter det over Gaarde og Huse i Aalborg forfattede Fordelings-Mandtal over 1008 Rd. 5 M. 11 Sk., som til Aalborg Raadstues Opbyggelse af Gaarde og Huse er bevilget at skulle svares — i allerunderdanigst Følge af kgl. Bevilling af 22. April 1757 — ville velfornemme Hr. *Mathias Høeberg*, som er betroet Indtægt og Udgift af de Penge, der til Raadhusets Opbyggelse bliver anvendt, af følgende anordnede Skattemestre imod Kvittering modtage som følger af:

Hr. Jens Bech.....	97	Rd.	5	M.	7 ⁸ / ₉	Sk.
Anders Ditlevsen	109	--	3	—	4	—
Engelbrecht Brinch	460	—	2	—	11 ⁵ / ₈	—
Christoffer Sørensen.....	39	—	4	—	5	—
Mads Kynde.....	104	—	0	—	3 ¹ / ₆	--
Christoffer Sørensen.....	43	—	0	—	15 ² / ₃	—
David Graae	99	—	0	—	1 ¹ / ₁₈	--
Jacob Hansen	55	—	0	—	18 ¹ / ₆	—
Som giver... 1008 Rd. 5 M. 11 Sk.						

Skulde af disse Penge noget blive i Behold, leverer han samme til Byens Kæmner Hr. Knud Quist imod Kvittering, at det kan komme Byen til Gode.

Aalborg d. 18. Novbr. 1757.

H. Grotum. C. Solberg. Ch. Wogensen.
O. Juell. M. Trap. P. Pop. G. C. Hübertz.«

Af samme Raadstuekopibog ses, at Byens samlede Grundtakst i 1757 kun udgjorde 9698 Rd. 3 Sk., og at Borgerne maatte bidrage til Raadhusets Opbyggelse i Forhold til deres Huses Grundtakst.

Det gamle Raadhus laa paa samme Sted. Det havde en Kælder til Fanger. Den 15. Januar 1644 sad Anders Nielsen som Fange i Raadhusets Kælder og bispistes efter Borgmester Chr. de Hemmers Befaling med to Maaltider daglig, hver Dag til Øl og Mad 20 Skilling.

Raadhuset kostede dog ca. 5000 Rd. at opføre. Allerede i Aaret 1751 gjorde Magistraten Tilløb til at skaffe de nødvendige Penge til Veje. Man søgte og fik kongelig Bevilling til at lade afholde et Lotteri, hvis Overskud skulde gaa til Raadhusets Opbyggelse. Men man kunde ikke faa Lodsedlerne afsat, saa Kongen gav Magistraten Lov til af offentlige Midler at laane indtil 4000 Rd. til 4 % pro anno. Resten blev som meldt betalt af Byens Grundejere. Da Licitationen skulde foregaa, »lod man Trommen gaa i hele

Raadhusets Frontispice.

Byen«. — Samme Raadstuekopibog beretter bl. a. følgende om Arbejdet: Man indkøbte 70,000 Kirkemursten fra Flensborg (à 7 Rd. pr. 1000), 3500 dobbelte Mursten fra Flensborg (à 6 Rd. pr. 1000), 400 glaserede hollandske Mursten, 1000 gule »Water Klinker« (à 4 Rd. pr. Tusinde), 15,000 hollandske Mopper, 10,000 hollandske glaserede Tagsten, 5 Kister Glas fra Frankrig og Pommereh, Egeplanker fra Königsberg m. m. Bygningens Grund skulde være 7 Kvarter tyk, nederste Etage 2½ Mursten tyk og øverste Etage 2

Raadhuset -- set fra Nordøst.

Mursten tyk. — Der skulde være 15 Karme Vinduer i øverste og 10 i nederste Etage samt 4 Tagvinduer, hvert med 4 Ruder. Til den yderste Raadstuedør skulde der indsættes en hollandsk Laas; desuden Beslag og Laase til 3 dobbelte Døre samt 1 Laas til Bytinget og 1 Laas til Raadstuekælderen, den sidste uden Hul i Indersiden (Kælderen brugtes til »uærlige Fanger«). Byens egne Haandværkere forestod Arbejdet, der fordeltes saaledes: Murerarbejdet til Daniel Høp, Tømrerarbejdet til Niels Johansen og Heinrich Hansen, Snedkerarbejdet til Peder Jensen (Laugets Oldermænd), Smedearbejdet til Oldermænd P. Hammer og Smedemester Jørgen Ejlersen, og Glarmester Joch. A. Jensen fik Glarmesterarbejdet.

Til Kælderarresten blev lavet 3 Døre af Egeplanker.

Tegningerne blev lavet i København.

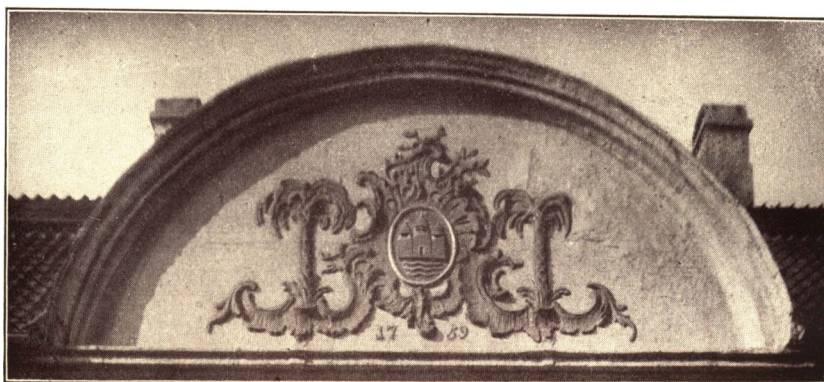
Pontoppidans Atlas Tomus V, Pag. 166 (Aaret 1769) beskriver Raadhuset saaledes:

»*Raadhuset* er en anselig stor grundmuret Bygning, for faa Aar siden af nye opbyggt, 42 Alen lang, 17½ Alen dyb og 12 Alen høj under Taget.

I den øverste Etage er Raadstuen, Borgernes Forsamlingsaal, og Kammeret til ærlige Fanger.

I den nederste Etage er Bye-Tinget og Arrest-Kielder. Over Hovedindgangen er i Steen udhugget Frederici V Brystbilled med Symbolo og Inskription.

Raadstuen i Aalborg er efter Kgl. Rescript af 22. August 1661 benaadet

Raadhusets Frontispice mod Adelgade.

med Landstings Ret, saa at Magistratens Domme indstævnes til Højeste Ret, men Byetings Dommene paakiendes af Borgmester og Raad, undtagen de Sager, som omkringboende Bønder have med nogen i Byen; de indstævnes til Jyllands Landsting.

Under Byetinget i Aalborg sorterer Egholm, Gjøel og Sundbye, efter Kong Christian den Tredies Befaling af 1546.« — — —

Raadhuset blev indviet den 17. Februar 1763. Den første Tale ved denne Lejlighed blev holdt af 1ste Borgmester *Henrich Grothum*, født i Aalborg den 1. Aug. 1685. 1728 blev han Viceborgmester og 1731 forfremmedes han til 1ste Borgmester. Efter ham talte Stiftamtmand *Holck* over Themaet: Enighed gør stærk. Derefter talte 2^{den} Borgmester *Bierregaard*, som sluttede med Tale og Bøn for Kongehuset (se Ill. Tidende Nr. 54, Pag. 5). Afskrift af Borgmestrene Grothums og Bierregaards Taler samt den ved samme Lejlighed opførte Kantate (trykt) fandtes i sin Tid paa Stiftsbiblioteket i Aalborg.

Over Hovedindgangen mod Syd, hvis Frontispice er prydet med det danske Vaaben, holdt af 2 Vildmænd, staar Frederik den Femtes Brystbillede med hans Valgsprog: Prudentia et constantia (d. v. s. Klogskab og Fasthed). Paa Nordsiden findes Byens Vaaben og Aarstallet 1759. I Raadhussalen (1ste Sal) findes et smukt Loft, der i ophøjet Arbejde forestiller Salomons Dom. Over Bytingsdøren læstes tidligere følgende Vers:

»Hvor her indgaar, ham aaben staar
en Dør til Ret at nyde;
men faar sin Løn, hver Skalkesøn,
som Retten tørde bryde.«

JENS BANGS STENHUS (SVANEAPOTEKET) ØSTERAAGADE 9

Under den langvarige Religionskrig i Tyskland (Trediveaarskrigen 1618—48) florerede Byggeriet i Danmark. Og skønt vi ogsaa i en Del Aar var indblandet i samme Krig, mærkede man dog ikke her den Stagnation i Næringslivet, som tyngede saa haardt i Tyskland. — Tværtimod. Vi har netop fra denne Periode nogle af vore smukkeste og mest monumentale Bygninger baade i By og paa Land. — Ikke blot har vi mange smukke Herregaarde fra den Tid, men ogsaa de danske Byer kan opvise Bygninger, der i arkitektonisk Henseende ikke staar tilbage for Herremændenes Slotte. Thi de rige Købmandsslægter vilde ikke staa tilbage for de mægtige Herremænd og kappedes med dem i Pragtudfoldelse i enhver Henseende. Christian den Fjerdes herlige Bygninger staar endnu som et smukt Minde om den Fuldkommenhed, Haandværket havde udviklet sig til. Og hans Byggestyrt har vel i nogen Maade givet Tonen an. Han førte mange dygtige Haandværkere ind i Landet fra Tyskland og Holland.

— *Jens Bangs Stenhus* er netop opført i disse urolige Tider, da een Krig hurtig afløste den anden. Men Byernes Købmænd tjente ofte store Penge, og de gamle Patricierslægter rejste solide og herskabelige Ejendomme, hvoraf mange staar den Dag i Dag.

Paa det Sted, hvor Svaneapoteket nu ligger, laa der i Aaret 1520 et andet Stenhus, som tilsyneladende har hørt ind under »Aalborg Helligaands-Hus«; thi i ovennævnte Aar sælger Klosters Prior, Hr. *Laurits Jensen*, sam-

Jens Bangs Stenhus.

men med Conventbrødrene i samme Kloster et Stenhus, som laa Nord for det gamle Raadhus, der laa, hvor det nuværende Raadhus ligger. Køberne til det gamle Stenhus var Borgmestrene *Hans Bartholomæussen* og *Mouritz Jensen* samt Byens Raad; og det hedder endvidere, at Huset solgtes »til Byens Gavn og Nytte«. Det ser saaledes ud til, at samme Stenhus har været anvendt til Raadhus — eller som Anneks til det gamle Raadhus. — Det er ikke usandsynligt, at de meget smukke Krydshvælvinger i Svaneapo-

Krydshvælvinger fra Apotekets Kontor.

tekets Kontor stammer fra dette gamle Stenhus, thi de er efter Sagkyndiges Udsagn ældre end Svaneapoteket, og Bygningsmaaden og Materialet er af samme Beskaffenhed som Kløstrets. Ejendommen eller en Del af den kom senere i Kongens Besiddelse, som det fremgaar af Kongens Brev af 8. Febr. 1621 til Borgmester og Raad i Aalborg. Den 13. Juni 1623 udgaar atter kgl. Brev, hvori meddeles, at Jens Bang i Aalborg maa købe Gaarden og Grunden m. v. Efter Købet nedrev han det gamle Stenhus og byggede i Aarene 1623—24 det nuværende Jens Bangs Stenhus, som jo nu er en Olding paa 305 Aar, men dog knejser stolt over Byens Tage og minder os om den Tid, da en Storkøbmand kunde indvinde og ofre Midler til en saa storstilet Privat-

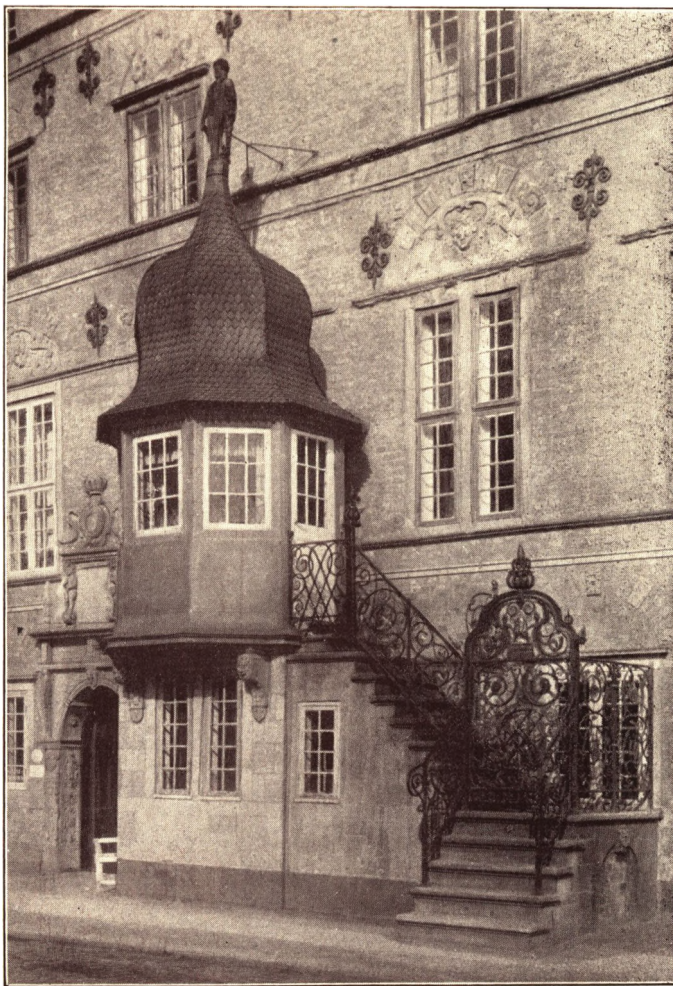
Jens Bangs Stenhus — fra Adelgade.
Efter Konservator C. Andersens Maleri (1870), kopieret af Sigrid Tobiesen.

bygning. Aaret 1625 købte Jens Bang en Grund af Cort Andersen. Det har uden Tvivl været til Bagbygningen til Jens Bangs Stenhus, og rimeligvis har Cortesgyde faaet Navn efter ham. — I 1639 blev Stenhuset takseret til 7000 Rd., og han ejede den Gang ca. 40,000 Rigsdaler.

I Tidens Løb er Ejendommen selvsagt undergaaet betydelige Forandringer. Den største fandt Sted i Aarene 1917—18—19 og foretoges af Apotekets nuværende Ejer, Valdemar Strøyberg. Han fornyede Apotekets Fundament og opsatte en ny Portal. Dette mægtige og besværlige Arbejde gik man ikke til uden store Betænkkeligheder. Men det var stærkt paakrævet, da den tunge Bygning i Tidens Løb havde faaet en betænkkelig Hældning mod Øst. Man havde nemlig rejst denne meget tunge Bygning paa Tangunderlag. Da de Sagkyndige havde konstateret, at Arbejdet kunde udføres uden Fare, blev den store Restauration paabegyndt. Staten deltog i Udgifterne, da den indsaa Betydningen af denne Ejendoms Bevarelse for Land og By.

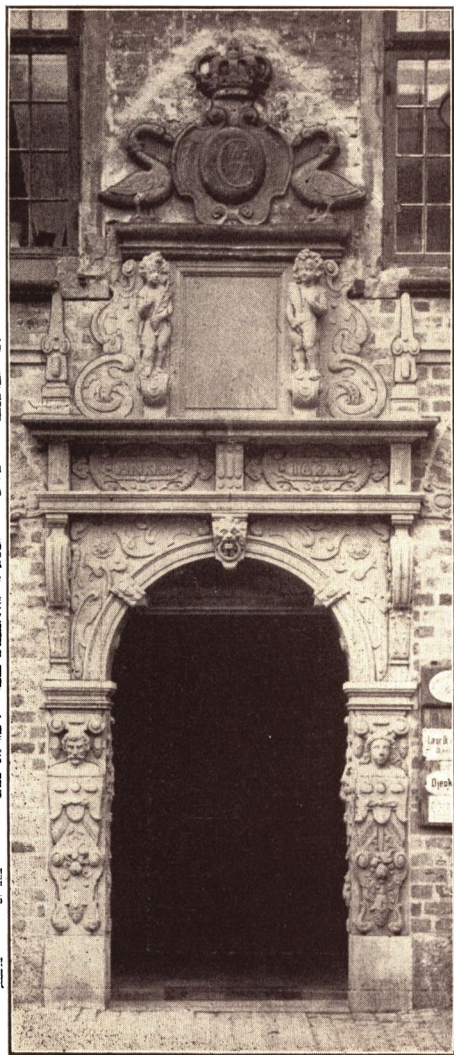
— Apoteker Valdemar Strøyberg har ved dette Arbejdes lykkelige Fuldendelse for stedse indskrevet sit Navn i Apotekets Historie og samtidig sat Slægten et smukt Minde. — Arbejdet ved den ny Grund under Stenhuset blev udført af Entreprenør C. C. Thomsen, Aalborg, under Tilsyn af Arkitekt Harald Lønborg Jensen.

Med Hensyn til de senere Ejere kan fremhæves, at Ejendommen ved Jens Bangs Død 1644 kom paa flere Hænder (Kreditorer).

Svaneapotekets Karnap.

I Aaret 1665 blev den overdraget til Apoteker Johannes Fridenreich, som ejede den til sin Død 1690, hvorefter den tilhørte Enken til 1701. 1705 overgik den til Sønnen, Apoteker Christian Fr. Fridenreich, som døde 1727.

Svaneapotekets Portal
(opsat 1919 efter Originalen).

Hans Datter, Magdalene Marie Fr., bragte Apoteket som Arv til Apoteker *Chr. Leonhard Rübner*, som hun ægtede 1727. Efter hans Død 1742 giftede Enken sig med Fr. Christian Helms 1743, som ejede Apoteket til sin Død 1745. Enken giftede sig tredje Gang med Apoteker Georg Nicolai Poppe, hvem hun overlevede. Han døde 1765. Hun lod derefter Apoteket bestyre ved Provisor til sin Død 1778, hvorefter Sønnen Henrik Rübner ejede Svaneapoteket til 1798, da det overgik til Brodersønnen Chr. Leonh. Rübner. Fra 1807 til 1810 ejedes det af Julius Aug. v. Berger, hvis Enke Lucie Wissing (først gift med C. L. Rübner) overtog det til 1822, hvorefter Apoteker Sigurd Johnson ejede det fra 1822 til sin Død 1828. Hans Enke Else Johanne Kjellerup (Datter af Overkøbmand Jacob Kjellerup, Aalborg) giftede sig i 1830 med sin Provisor Christopher Strøyberg, og siden den Tid har Jens Bangs Stenhus været i denne Slægts Besiddelse. — Christopher Strøyberg døde 1847, og Enken drev da Apoteket til 1859, da Sønnen Jørgen Jacob Kjellerup Strøyberg købte det. Han afhændede det i 1909 til sin Søn, den nuværende Ejer, Valdemar Strøyberg. — Som den nuværende Ejer har indlagt sig Fortjeneste ved at restaurere Ejendommen udvendig, har hans Bedstefader, Cancelliraad, Ridder Christopher Strøyberg, gjort sig bekendt ved en lige saa grundig indvendig Istandsættelse af Apoteket i Aarene 1837—38—39.

Denne Istandsættelse kostede ialt Rbd. 3071.

Ved dette Aars Udgang har denne smukke Renæssancebygning været i Strøybergslægtens Besiddelse i 100 Aar.

„HOTEL PHØNIX“
ST. VESTERGADE 26

Fornem tilbagetrukket ligger Hotel »Phønix« i et af Byens allerældste Kvarterer. Ejendommens Alder bestemmes saa nogenlunde af dens Stil, som fandt Indpas her i Landet i Slutningen af det 18. Aarhundrede. Det smukke Mansardtag (fransk) har den nemlig haft hele Tiden. Dens Historie kan føres tilbage til ca. 1783, idet Pantebog Nr. 8 (Landsarkivet i Viborg) meddeler, at Conferensraad *Johannes Benzon* til Sohngaardsholm solgte den i 1783 den 6. Juli til *Gregers Hultin* for 2000 Rd.

Gregers Hultin solgte straks Ejendommen til Brigadér *Halling* til Dron-

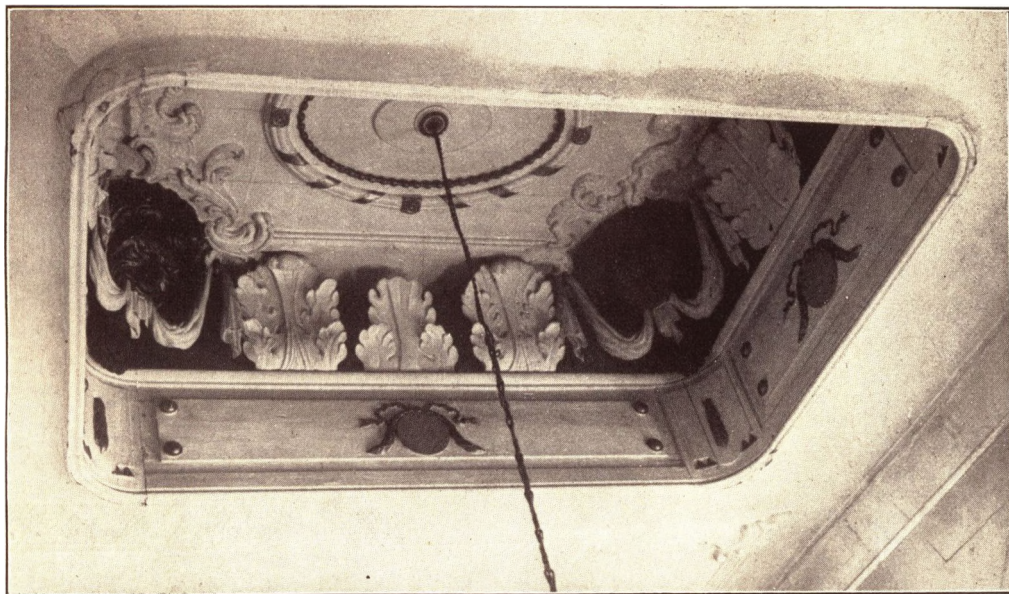
ninglund, ogsaa for 2000 Rd. Han ejede den til sin Død 1796, og da den i 1797 den 16. Juni solgtes til Regimentskvartermester og Byfoged *Jens Bøggild*, kostede den lige det dobbelte, nemlig 4000 Rd. Man kan deraf skønne, at den til Overdaadighed grænsende pragtfulde Udstyrelse af Ejendommen maa tilskrives Brigadéren, som jo netop var en stor Tilbeder af Kunst og

Louis-seize Døre og Port fra »Phønix«
(fra Hallings Tid).

Skønhed. Uden Tvivl har Ejendommen under ham haft sin Glansperiode, og Sandsynligheden taler for, at han har benyttet de samme udenlandske Haandværkere til at forskønne Dronninglund og til at opføre Hotel »Phønix«, som den Gang kaldtes en Adelsgaard. Den har nemlig aldrig været en Købmandsgaard. I hine Tider var det saare almindeligt, at Omegnens Herremænd havde Vinterresidens i Byen, hvor Klublivet og de dramatiske Forestillinger florerede.

Den skønne Ejendom har ogsaa faaet Hallings Navn, og Traditionen fastholder, at de kraftigt skaarne Louis-seize Døre og Port stammer fra ham, ligesom den pragtfulde Casset over Trappen, en Perle fra Ejendommens Glansperiode. Paa 1. Sal, hvor der nu findes stilfulde dobbelte Værelser, var i fordums Dage den store Sal med en sjælden Kamin. Her findes ogsaa skønne Levninger fra Fortiden. Baade Vindueskarme, Døre og Dørkarme aabenbarer en sjælden Skønhed: Ægte Forgyltning, hvide, lilla og blaa Farver prydede Salen, som havde talrige Reliefs. De oprindelige Farver havde en eller anden Vandal imidlertid faaet oversmurt med en aands-

Casset fra »Phønix« (fra Hallings Tid).

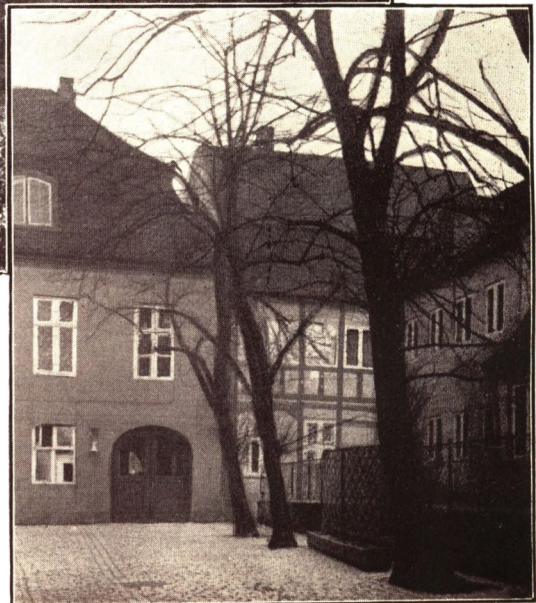
forladt graa Maling, saa alle de gamle Prydelser forsvandt. Den nuværende Ejer har ofret betydelige Summer for at raade Bod paa denne Vandalisme, og det er i høj Grad lykkedes, saa disse Værelser nu fremtræder med Tidens Patina.

Den næste Ejer var *C. F. Grüner*, som gav 7000 Rbd. for Ejendommen, der i 1853 den 14. Januar tilskødedes Partikulier *Niels Christensen*. Skødet er tinglæst den 24. Januar. Den 29. Marts 1878 købtes Gaarden af Gæstgiver *Brummé* for 66,000 Kr. Enkefru Julie Brummé fik Adkomstskøde udstedt den 23. Marts, tinglæst den 10. Juni 1895, hvorefter Hotel »Phønix« overgik til den nuværende Ejer *Jens Lauritz Jensen* den 15. December 1897, Skødet tinglæst den 20. s. M.

Af Brandtaksationen for 1782 fremgaar det, at hvor det nuværende

»Villaen« i »Phønix«s Have.

Gaardinteriør fra »Phønix«.

Hotel ligger, laa der en gammel Bindingsværks-gaard, som bestod af følgende:

a) Et Forhus til Gaden af Mur- og Bindingsværk, 13 Fag, to Loft høj, med Port, takseret for 630 Rd.

b) Et Sidehus sønden i Gaarden, 8 Fag, to Loft høj med Kvist, takseret til 320 Rd.

c) Et Hus paa samme Side i Gaarden, 10 Fag, 1 Loft høj med Kvist paa to Fag, takseret til 150 Rd.

d) Et Sidehus norden i Gaarden, indrettet til Gæstekamre og Vognremise, 19 Fag, 1 Loft høj med to Kviste, takseret til 301 Rd.

e) Et Træskur vester i Gaarden paa 13 Fag, to Loft høj, med Kvist paa to Fag, takseret til 520 Rd.

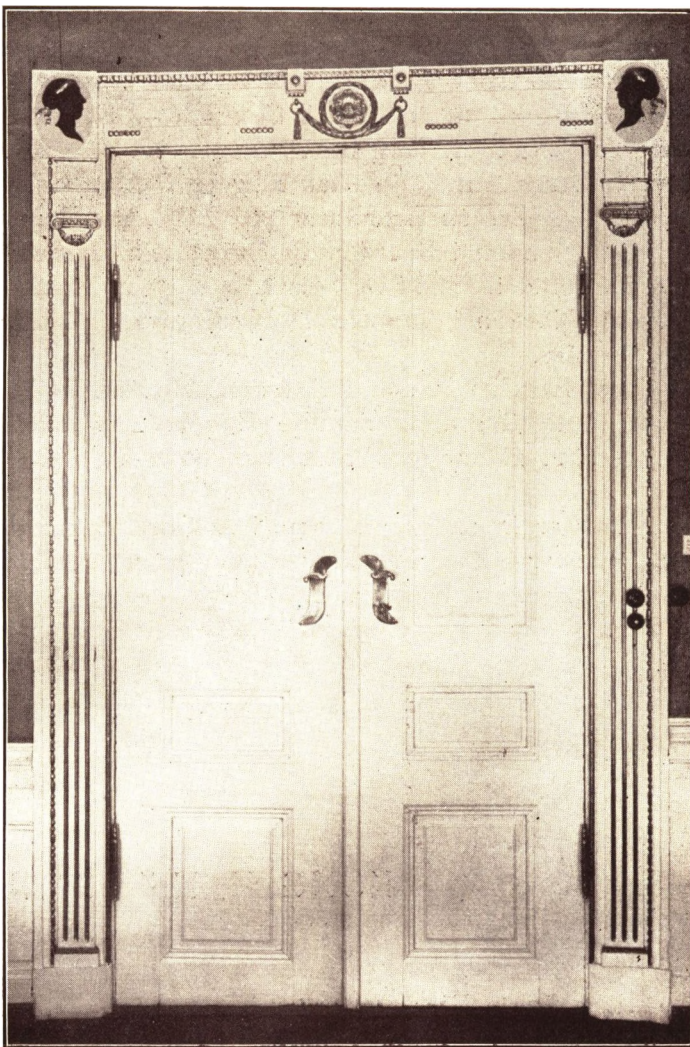
f) Et sekskantet Lysthus udi nordre Side af Haugen, 4 Fag, to Loft høj, takseret til 100 Rd.

g) Et Lysthus udi vester Side af Haugen med Springvand, 1 Fag, 1 Loft høj, takseret til 100 Rd.

h) Et Lysthus i østre Side af Haugen, 3 Fag, 1 Loft høj, takseret til 80 Rd.

Ovenstaaende Beskrivelse præsenterer os en gammel Bindingsværks-gaard bestaaende af mange Længer og med tilhørende stor Lysthave med Springvand, som var en Sjældenhed i disse Tider.

Denne Gaard forsvinder, og »Phønix« opstaar. Af Brandtaksationen for 1801—10 fremgaar det, at den ny Gaard bestod af følgende:

Sjælden Dør fra Hotel »Phønix« (fra Hallings Tid).

»a) Forhuset til Gaden er paa 11 større Fag, 3 Etager høj, med »gebrochen Tag« [nemlig Manzardtag, som Ejendommen har den Dag i Dag. Der var Portrum i søndre Ende samt Jordkælder under 3 Fag i nordre Ende til Gaden og to Fag til Gaarden — alt indrettet til Beboelse]. Samme Hus er 29 $\frac{1}{2}$ Alen lang og 18 Alen bred. — Paa søndre Side i Gaarden er der en Brandmur, 20 $\frac{1}{4}$ Alen lang og 5 Alen høj. I nordre Side af Gaarden er der ligeledes en Brandmur paa 21 $\frac{1}{4}$ Alen lang og 5 Alen høj.

b) Sønden i Gaarden findes et Bindingsværkshus paa 5 Fag, 1 Loft høj, indrettet til Stald og Secret.

c) Norden i Gaarden et Bindingsværkshus paa 5 Fag, 1 Loft høj, til Vognremise.

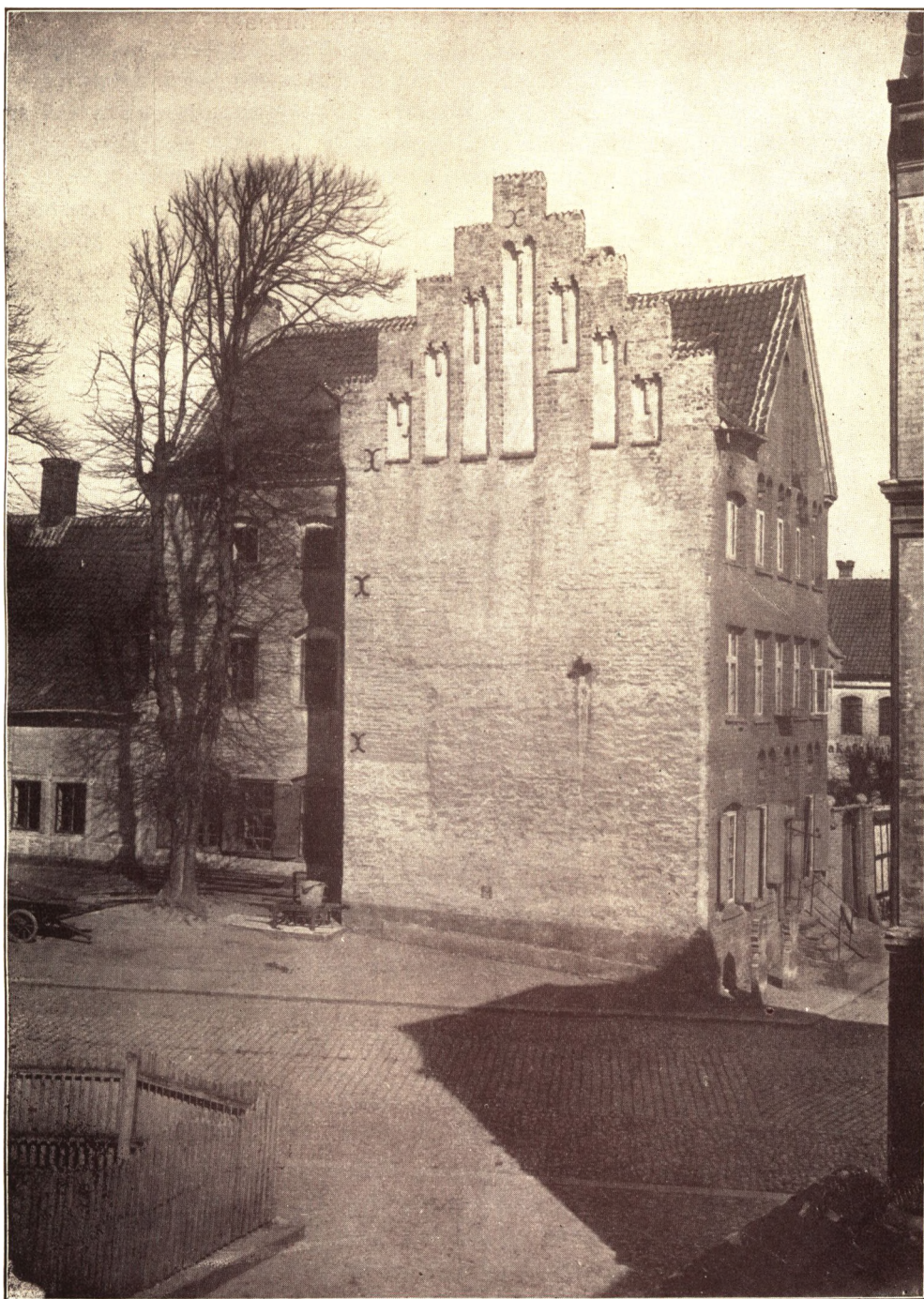
d) Et Hus vesten i Gaarden, 13 Fag, to Loft høj, med Kvist paa to Fag ind til Gaarden. Samme Hus er 28 $\frac{1}{2}$ Alen lang og 11 Alen bred og er indrettet til Bryggers, Rullestue, Gang- og Haugestue samt 3 Fag til Stald.«

Der er ingen Ejendomme i Aalborg, der ligner Hotel »Phønix«. Ikke blot markerer den barokt svungne Kam paa Kvistgavlen dens Særstilling udvendig, men dens indre Prydelser er saa gamle, sjældne og stemningsfulde, at man skal ud paa de gamle Herregaarde for at finde Mage dertil.

KONG HANS'S GAARD

GAMMELTORV NR. 10

Den første Ejer af denne Gaard, som ogsaa kaldes Toldergaarden, var *Hans Bartholomæussen*, som var Borgmester i Aalborg 1518 og 1520. Han var en Lægesøn fra Odense, hvor han før havde været Byfoged. Af Kong Hans blev han forflyttet til Aalborg som Tolder. Hans Embede som Tolder bestod ikke blot i at opkræve Told og Cise, men ogsaa i at salte Sild og nedlægge Kød m. m. og oversende det til København, hvilket ses af hans aarlige Regnskaber. Han var i stor Yndest hos Kong Christian den Anden og »Mor Sigbrit«. Med Kongen stod han i stadig fortrolig Brevveksling og meddelte denne Underretning om alt, hvad der gik for sig i Vendsyssel og Thy. Han var en virksom og klog Mand, som altid talte Kongens Sag; men han glemte heller ikke at gøre sig selv Fordel, hvor han kunde se sit Snit dertil. Der klagedes ofte over hans Strenghed, Voldsomhed og Egen nytte, f. Eks. i en Arvesag efter en rig Købmand. Men han havde forstaaet

Kong Hans's Gaard.

at sætte sig saa fast i Kongens Gunst, at ingen formaaede at bremse ham. I Aaret 1515 fik han saaledes kgl. Brev og Protektorium paa, at »han skal være skattefri, saa længe han lever, og ingen skal være hans Dommer udi de Sager, som hører under Kongens Føgder og Embedsmænd, uden Kongen selv, eller hvem han dertil sætter«. 1518 fik han ligeledes kgl. Brev paa at modtage en Del Gaarde og nyde disse mod at aflægge Regnskab for dem, naar Kongen kom til Jylland, og endelig opnaaede han at blive Lensmand og Slotsherre paa Aalborg Slot — et Løfte, Kongen havde givet ham, da

Parti fra Gl. Torv med »Kong Hans's Gaard« i Baggrunden.

han var i Aalborg 1519, og som han opfyldte Aaret efter, skønt det stred imod Kongens Haandfæstning, da han ikke tilhørte Adelen. Som Lensmand paa Aalborg Slot gav han 1520 Bispem i Børglum Skøde paa en Vaaning og Jord i St. Bodils Sogn.

Som et Middel til at forøge Kongens Indtægter anbefalede han at opskrue Indfæstningen paa Kronens Bøndergods. Han var en af de værste Skattefogder i Riget. Præsterne og Adelen hadede ham, om han end raadede Kongen til Overbærenhed mod fattige Adelsmænd og Enker. — 1521 fik han et nyt Bevis paa Kongens Gunst, idet denne forlenede ham med Agersunds Færgested, Aalegaard og Heltfiskeri, »qvit og frit paa Livstid«.

Aaret efter blev han dræbt af Borgerne i Aalborg i deres Forbitrelse over hans Haardhed som Skattefoged og Tolder. — Hans Fader, som den Gang boede i København, kvitterede den 24. Septbr. 1522 til »Moder Sigbrit« for 150 Mark Danske, modtagne i Anledning af hans Søns Mord.

— — —

I Aaret 1572 skødede Ane Hansdatter »hendes Stenhus«, som kaldes »Toldergaarden paa Torvet«, til *Henrik Piphering*. Senere ejedes denne Gaard af Borgmester *Poul Popp*, som skænkede en Prædikestol til Frue Kirke 1581.

Derpaa overgik Toldergaarden til Borgmester *Didrik Grubbe*, som ogsaa ejede det gamle Slot med Enghave. Han døde 1643. — Den næste Ejer var Borgmester *Christen von Ginckel*, Søn af Købmand og Raadmand Hermann v. Ginckel i Aalborg. Han blev paa en Handelsrejse til Portugal opfanget af Sørøvere fra Algier og holdt i Fangenskab i 2 Aar (1622—24), indtil Faderen indløste ham med 500 Stk. v. Achten. Han blev Borgmester den 21. November 1643 og underskrev som saadan Souverænitetssakten 1661. Det var hans »Spaniefarer«, som i 1644 ankrede op paa Limfjorden og fordrev de Svenske, som havde besat Slottet. Han bombarderede Slottet med sine Kanoner. De i Muren indskudte Kanonkugler blev senere til en Erindring forgyldte. Han gav til Budolfi Kirke 100 Rdl.

Endnu en Borgmester fik Toldergaarden i Eje, nemlig den bekendte Apoteker *Daniel Calov*, som skødede Toldergaarden til sin Svigersøn Tolder Lucas Hansen 1668. Paa en Kaminramme i et Værelse i Gaarden fandtes følgende Navnetræk: L. H. S. og C. C. (Cathrine Calou). En senere Ejer var Conferentsraad *F. L. C. von Pentz* til Fjellebro paa Fyn; han afhændede Gaarden til *Stiftsprovst Bytzow*, som 1754 solgte den til Klædehandler Anders Larsen Gjødvad for 1800 Rdl. Courant, og i hans Familie blev Gaarden (med Undtagelse af 3 Aar) til 1840, da den blev solgt til Købmand A. G. Nissen, som i 1872 afhændede den til Diskontobanken i Aalborg.

SVALEHUSET

ØSTERAAGADE 12

Hvor Aalborg Bys og Omegns Sparekasse nu ligger, laa fordem et ejendommeligt Bindingsværkshus i to Stokværk, det saakaldte »Svalehus« — med høj Kælder under og en udvendig Svalegang. Det havde smukt udskaarne Knægte med »Skillinger«, og i Bjælkehovederne fandtes Rosetter.

Da Sparekassen erhvervede Ejendommen og i 1873 lod den nedrive,

»Svalehuset« — hvor nu Aalborg Bys og Omegns Sparekasse ligger.

skete det under sagkyndigt Tilsyn, da man i den sjældne, gamle Gaard fra Chr. d. Fjerdes Dage ventede at finde Ting af kunstnerisk eller historisk Interesse. Nedrivningen fandt Sted under Tilsyn af Hr. *E. Fleischer* fra København og paa »Antikvarisk Selskab«s Vegne.

To Fag Køkkenvinduer og 3 Fag Vinduer fra den bekendte Konditor H. P. Høiers Restaurationslokaler i samme Ejendom var meget kunstfærdige med Søjler og Snitværk. Desværre gik disse sjældne Haandværksarbejder til København, hvor de senere blev indmuret paa det øverste Afsnit af Vindeltrappen i Forsikringsselskabet Hafnias Ejendom paa Amagertorv.

Ved Nedrivningen fandtes desuden midt i Huset en Stue uden Vinduer, kaldet »Jomfruburet«, med Adgang fra Soveværelset.

I denne Ejendom havde i en Aarrække Christian den Fjerdes Datterdatter, Friherreinde til Lindenberg *Sophie Amalie Lindenow*, sin Vinterbolig, og her døde hun den 4. Aug. 1688. — Med denne Gaard forsvandt en Del af det mindeværdige »Gamle Aalborg« — en af Byens mest karakteristiske Renæssancegaarde.

Den noget ufuldstændige Ejerrække ser iøvrigt saaledes ud:

Assessor *Tøger Lasson*, som ogsaa ejede Rødslet, Vester Ladegaard og Klarupgaard, ejede den i Slutningen af det 17. Aarhundrede.

En senere Ejer var *Erich Spentrup*, der fik Borgerskab som Købmand i Aalborg den 17. April 1744. Kort Tid efter hans Død i 1755 giftede Enken sig igen med *Johannes Friis*, som efter al Sandsynlighed er den næste Ejer.

Den 15. Juni 1780 sælges Ejendommen af Cancelliraadinde *Steenfeldt* i Randers til Købmand *Jens Thomsen Bomholdt*, der fik Borgerskab som Købmand i Aalborg den 29. Juni 1756. Han overdrog i 1788 Ejendommen for 2500 Daler Sølv til sin Søn Købmand *Mads Jensen Bomholdt*.

Senere overgik den til Købmand og Kirkevæрге *Jørgen Jensen Nørsgaard*, som efter de mange Kriseaar ikke kunde klare sine Forpligtelser, hvorfor Ejendommen i 1825 maatte stilles til Tvangsauktion. Den beskrevs da saaledes:

Matr. 466 bestaar af følgende Huse: 1) et *Forhus* af Muregebinding, 11 Fag, 2 Etager højt, med en Grundmurskælder under og Altan til Østeraa; underste Etage var indrettet til Værelser, 2den Etage til Kornlofter; 2) et *Sidehus* ud imod Nytorv, 12 Fag langt, 2 Etager højt, ligeledes af Mur- og Bindingsværk. Underste Etage ses indrettet til Butik og Kontor og havde Portindkørsel, og 2den Etage til Kornlofter. Mod Brødregyde fandtes et Sidehus af lignende Dimensioner. Ved et Tværhus var Gaarden delt i to Dele, og desuden hørte der til Ejendommen en Del Smaahuse med Stalde og Pakboder m. m. samt en Have paa 360 □ Alen.

Sammen med en Ejendom i Hr. Ovesgyde blev Svalehuset i 1828 solgt til *Johannes Kier* for 2605 Rbd. Sølv.

Vinhandler *Th. Borregaard* købte den i 1829 for 4500 Rbd. Sølv. Hans Enke solgte den i 1834 (Skøde den 3. Decbr.) til Vinhandler *C. F. Krebs*, som den 17. April 1846 afhændede den til Købmand *I. M. Cohn*, hvis Enke i 1873 solgte den til Sparekassens Direktion for 52,000 Kr.

Den Del af Ejendommen, som vendte ud mod Nytorv og Brødregyde, solgte Sparekassen igen for 30,000 Kr. til Vinhandler Luplau.

AALBORG HYPOTEKFORENINGES EJENDOM

NYTORV 1

Paa Nytorv, som først blev anlagt 1604, var der for faa Menneskealdrer siden ikke mange Ejendomme paa den nordre Side. Mest kendt var Hassings Gaard, som maatte vige Pladsen for Ejendommen, hvori Kjærs Møllers Udsalg findes, og Hovedvagten, som laa, hvor »Stiftstidende«s Ejendom nu er. Bag samme var der en stor, aaben Plads, »Hassings Plads«, der mest var udlejet til Gøglere. Men fra Hovedvagten til Kongensgade var der for ca. 100 Aar siden kun to Ejendomme, som i lang Tid hørte under samme Ejer. Den ene af dem er Nytorv 1. Den er bygget 1805 af Stadshauptmand, Købmand *Hans Wiegelsen*. I Aaret 1808, den 12. December, udsteder samme Stadshauptmand Skøde til sin Søn, Købmand *Niels Wiegelsen*. Skødet er tinglæst den 16. Januar 1809, og Ejendommen kostede 10,000 Rd. D. Courant. Skødet benævnes saaledes: »Skøde paa en ny Gaard«. Købmand N. Wiegelsen, der senere blev Kaptajn i Borgervæbningen og Vicekonsul, ejede Gaarden, indtil den i 1836 den 28. Januar blev solgt paa Auktion til Godsejer *Carl Johannes Bruun* (R. af Dbg.) til Birkumgaard. Skødet er tinglæst den 23. Februar samme Aar. Han betalte den med 2005 Rbd.-Sedler. Dette Beløb staar i et mærkeligt Forhold til de 10,000 Rd., som den kostede i 1809. Men man maa i denne Forbindelse erindre, at vi i Mellemtiden havde oplevet baade en Landbrugskrise og en ikke mindre haardnakket Handelskrise, i hvilken Periode mange Ejendomme var nede i en Tiendedel af deres tidligere Værdi.

Gaarden bestod, da Godsejer Bruun modtog den, af følgende Dele:

- 1) Et Forhus med Siden til Nytorv, 18 Fag i to Etager, alt i Grundmur.
- 2) Et Hus mod Øst paa 13 Fag i to Etager af Mur- og Bindingsværk.
- 3) Et Hus paa 13 Fag i en Etage af Mur- og Bindingsværk, til Stald og Vognremise.

4) Et Halvtagshus paa vestre Side af Pladsen, 6 Fag, et Loft højt, af Tømmer og Brædder. Desuden hørte der til Ejendommen en Frugt- og Lysthave samt en Tømmer- og Oplagsplads.

Alt dette for 2005 Rhd.-Sedler.

Hvor *Springborgs* Ejendom nu ligger, dér laa der et gammelt Bindingsværkshus, som Bruun lod nedrive. I dette Hus drev Købmand *L. Borup* Forretning. Senere byggede Bruun *Springborgs* Ejendom, og her drev Bager-

Hypotekforeningens Gaard, Nytorv 1.

mester *Viggo Oehlenschläger* Forretning i en lang Aarrække. Hans Datter blev gift med Købmand *Th. Springborg*, som erhvervede Ejendommen efter sin Svigerfader, der købte den i 1872.

Den store Sidebygning til Kongensgade, hvor nu Firmaet *H. P. Tønder* har sin Forretning, byggede Bruun i 1870—71. Han var gift med *Cecilie Elisabeth Kjellerup*, Datter af Justitsraad, Overkøbmand *Jacob Kjellerup*, som efterlod sig en Formue paa ca. 2 Millioner Kr.

Godsejeren anbragte en Del af sine mange Penge i Aalborg ejendomme. Han ejede bl. a. ogsaa Fotograf *Tønnies'* Ejendom paa Nytorv.

En Broder til Fru Bruun var Godsejer *N. W. Kjellerup* til Visborggaard, og en Søster til hende var gift med Cancelliraad, Apoteker *Christopher Strøyberg*, Svaneapoteket i Aalborg.

Det var i hine Tider almindelig Skik og Brug, at Omegnens Herremænd ejede store Ejendomme i Byen, hvor de tog Ophold i nogle Maaneder om Vinteren. Saaledes ogsaa med Godsejer Bruun, der om Sommeren boede paa Birkumgaard, men om Vinteren paa sin Ejendom paa Nytorv. I Reglen tog Herremændene deres Vinterresidens i Brug i Tiden imellem Jul og Nytaar; mange ankom tredie Juledag. Saa deltog de i Klublivet og nød de Vinterglæder, Byen kunde byde. Der blev Liv og Røre i Byen, naar de flyttede ind. Og ikke mindst glædede Handelsmændene sig til deres Komme, thi der blev brugt mange Penge til Selskabsdragter m. v. Og de holdt deres Indtog med Pomp og Pragt. De flotte Ekvipager med sølvblinkende Seletøj, Herskabskuske i Livré og fire Heste for de elegante Wiernervogne vakte Opsigt i Byen.

Godsejer Bruun havde en 6 Værelses Lejlighed i sin Ejendom. Og den var forsynet med megen Komfort, massive Mahognidøre med ægte Sølvhaandtag over det hele. Disse Haandtag, som leveredes af Firmaet Ørsnes, findes der endnu. — Paaskedag 1876 døde Godsejer Bruun, og Enken overtog Ejendommen til sin Død, Juledag 1881.

Ejendommen skulde nu sælges af executor testamenti i Boet, Købmand *Chr. Lassen*, Godsforvalter *Herskind* (Enggaarden) og Proprietær *R. T. Bruun* til Roelsgaard. Der var selvsagt Rift om denne skønne og velbeliggende Ejendom, men navnlig var der to store Firmaer, som begge vilde købe den, d. v. s. — det ene undte ikke det andet Ejendommen. Firmaerne var »Vett og Wessel« og »Horsens Tugthus-Udsalg«. I Konkurrencen gik Vett og Wessel af med Sejren og blev Ejendommen tilslaaet. Men samme Dag gav Firmaet Afkald paa den til Fordel for Guldsmedefirmaet *P. Ørsnes'* Enke og Søn, som betalte den med 70,000 Kr. plus en Del Omkostninger. Firmaets Indhavere var Enkefru *Vilhelmine Christiane Ørsnes*, født *Raastrup*, og *Christen Vilh. Ørsnes*. Hermed var Ejendommen kommen i en kendt gammel Aalborgslægts Hænder — en Slægt, som har haft Hjemsted i vor By over 200 Aar. Guldsmedefirmaet, der er grundlagt 1839, havde allerede været Lejer i samme Ejendom i 42 Aar, da Købet fandt Sted. 1839 lejede nemlig Guldsmed *P. Ørsnes* baade Butik og Lejlighed i Bruuns Ejendom; Lejligheden var der, hvor nu Købmand *Age Wisses* Forretning er. Ved Skødets Udstedelse til Firmaet Ørsnes blev der forbeholdt Fribolig paa Livstid for Bruuns Niece, *Casse Marie Bruun*.

Det hedder herom i Pante- og Skødeprotokollen, at hun skulde bo i den Lejlighed mod Kongensgade, som for Tiden bebos af Købmand *Wessel*. Hun skulde til sin Raadighed have hele 1. Sal, Loftet og Værelserne derover, Trappegangen og Forstuerne i Stueetagen.

C. V. Ørsnes erholdt Arveadkomstskøde, dateret den 12. Marts 1894. Han ejede Ejendommen til den 24. November 1924. Derefter tilhørte den Dødsboet til 16. Januar 1926, hvorefter Aalborg Hypotekforening overtog den.

Der er foretaget mange Forandringer med Ejendommen. Endvidere er der foretaget betydelige Udvidelser mod Nord. Men alle Forandringer er sket med megen Pietet og under skyldigt Hensyn til Fortiden. Ejendommen er bygget i fransk Stil med et smukt Manzarntag.

Grønnings Gaard.

GRØNNINGS GAARD, NØRREGADE NR. 9

(MATR. NR. 676, GL. MATR. NR. 544 b)

For over 100 Aar siden tilhørte denne Ejendom den her i Byen bekendte Wangslægt. Det ses saaledes i Pante- og Skødeprotokol Nr. 17, Folio 705, at *Ane Wang* har givet 1ste Prioritet for Bankhæftelsen til Nationalbanken. Senere kom Ejendommen i den lige saa bekendte Herskindslægts Besiddelse. Købmand *Anders Herskind* fik Skøde paa Ejendommen den 19. December 1846. Han solgte den igen ved Købekontrakt af 24. Januar 1851

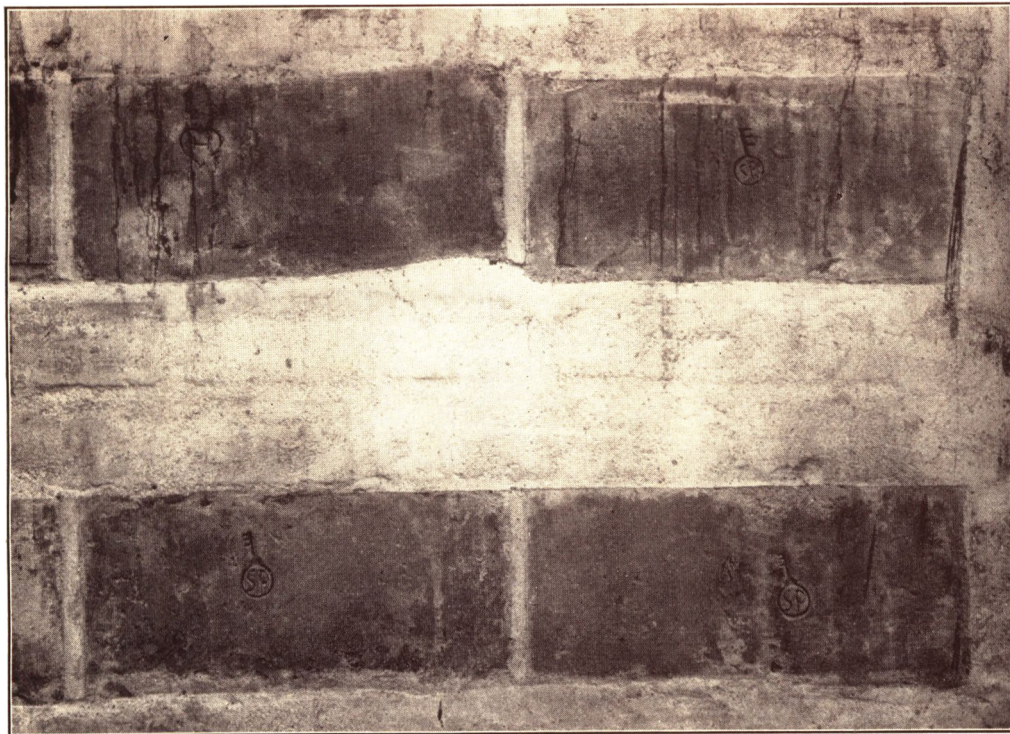

Sidebygningen til Grønnings Gaard.

(Skøde af 30. Maj 1851) til Købmand *Peter Grønning* for 6000 Rd. Gaarden omfattede den Gang ikke alene Ejendommen til Nørregade, men ogsaa Matr. Nr. 561 ved Kattevadsgaden, desuden Sidebygningen og en Have.

Andreas Peter Grønning er født i Skive d. 14. Juli 1817, Søn af Gæstgiver Jens Grønning og Hustru *Ane Chathrine Domp.* — I Aaret 1838 kom han til Aalborg og var Handelskommis til 1851, da han nedsatte sig som Købmand.

I 1867 blev han af Borgerrepræsentantskabet valgt til borgerlig Raad-

Munkesten fra Grønnings Gaard med Hjertefigur og Aftryk af Nøgler.

mand med kongelig Konfirmation af 9. Marts s. Aar. Han afgik som Raadmand den 1. Januar 1869, da Byraadet i Henhold til Loven af 20. Maj 1868 § 4 besluttede, at de borgerlige Raadmænd skulde afaa. Han blev Medlem af Aalborg Byraad og Formand for Overligningskommissionen for Aalborg samt Medlem af Skoleraadet for Aalborg Amt og var en lang Aarrække Revisor for Aalborg Diskontobank. Han udnævntes til Ridder af Dbg. d. 8. Juli 1879.

Peter Grønnings Søn, *Jens Grønning*, fik Ejendommen ved Arveudlægs-skøde af 1. Juni, læst 10. Juni 1907 (se Pante- og Skødepr. Nr. 40, Folio 236).

I 1880 den 6. Decbr. fik P. Grønning Laan i Ejendommen (Kreditf. for Købstadejendomme), stort 20,000 Kr.

Dødsboet efter Jens Grønning solgte Ejendommen d. 9. Oktbr. 1926 til Husejer *N. M. Christensen*, som har moderniseret Facaden og istandsat Sidebygningen, som er fredet i Klasse B. Ved Istandsættelsen af Sidefløjen, der er af gl. Bindingsværk, fandtes i en Skorsten fra det 16. Aarh. nogle sjældne Munkesten, hvori der fandtes Figurer af Hjerteform og af liggende Nøgler; de sidste havde Bogstaverne S. P. (maaske skal det betyde Sct. Peder). En Del af disse Sten blev indmuret i Sydsiden ved Indgangsdøren.

Ejendommen er restaureret efter Hr. N. M. Christensens egne Tegninger, og efter den bekendte Grønning-Slægt gav han Gaarden Navnet »Grønnings Gaard«.

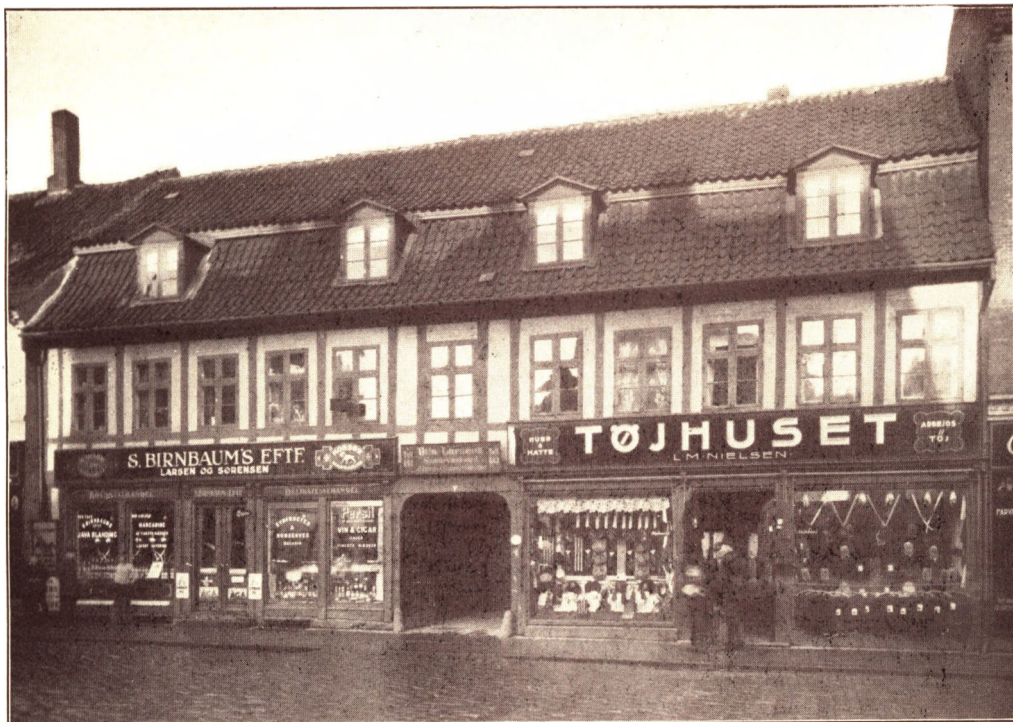
BIRNBAUMS EJENDOM, BREDEGADE 7

Til de mange anselige Købmandsgaarde, som har grupperet sig omkring Vor Frue Kirke, hører Bredegade Nr. 7, nuværende Matr. Nr. 649, gl. Matr. Nr. 539 og 540. Denne Bindingsværksgaard er meget gammel, og især findes der i Baggaarden mange velbevarede Levninger fra fordums Tider, bl. a. umiskendelige Tegn paa forsvundne Svalegange.

Omkring ved Aaret 1765 tilhørte denne Ejendom Kobbersmed og Købmand *Jens Pedersen Kjørulff*, som fik Handelsbevilling den 18. Januar s. A. Han blev døbt i Jerslev den 12. Juli 1714 og døde i Aalborg den 4. Februar 1782. Han handlede med Landets Produkter, Specierier og grove Varer. Hans Handelsbevilling lyder paa »Kornhandel i smaa Maal«. I Aaret 1766 lejede han en lukket Stol i Frue Kirke. 1772 fik han Tilladelse til at fjerne to Mandsstole paa Kirkens søndre Side for at kunne udvide det lejede Kor. Han blev gift den 6. November 1754 med *Elisabeth Hansdatter Winde*, Datter af Pastor Hans Nielsen Winde i Saltum-Hune. Hun var født 1725 og døde 1797 den 23. Maj. Efter sin Mands Død ejede hun Ejendommen til sin Død, og da de ingen Børn havde, kommer den paa fremmede Hænder. Den solgtes 1798 til Raadmand *Peder Topp* for 2450 Rd. Skødet er dateret den 15. Juni og tinglæst den 18. s. M. Han var Raadmand i Aalborg fra 1777 til 1804, var født den 1. Februar 1745 i Karlebo Præstegaard paa Sjælland. En Tid var han Sekretær hos Geheimeraad S. v. d. Osten, og fra 1783, da denne blev Stiftamtmand i Aalborg, var han Fuldmægtig hos ham. Den 9. April blev han beskikket til Viceraadmand i Aalborg, og senere blev han 1. Raadmand; i 1789 blev han tillige By- og Raadstueskriver. Den 26. November 1788 ægtede han Raadmandsenken *Helene Ruus*, som tidligere havde været gift med Raadmand *Johannes Gleerup*.

Den næste Ejer var *Hans Jensen Boss*, som fik Skøde paa Gaarden den 13. Juni, tinglæst den 17. Juni 1799. Han gav 1400 Rd. for den. I

Aaret 1833 overgik Ejendommen til Overbrandinspektør og Tømremester *Jens Peder Boss*. Skødet er dateret den 2. Februar og tinglæst den 4. s. M. Han betalte 1700 Rd. for den. Ejendommen forblev nu i denne Families Eje indtil 1909. Af de følgende Ejere kan nævnes Brandinspektørens Enke *Inger Marie Boss*, født Spanggaard, og deres Søn, Arkitekt *H. A. Boss*, som var en i Aalborg særdeles kendt og anvendt Arkitekt, der har givet Tegninger til mange af Byens offentlige og private Ejendomme. I ganske faa

Birnbaums Ejendom.

Maaneder ejedes Ejendommen af Borgmester i Løgstør *J. P. O. Boss*, Søn af Arkitekten. Han blev senere Herredsfoged paa Koldingegnen. Saaledes har denne Ejendom tilhørt samme Familie i 111 Aar.

Den 13. December 1909 solgtes den gamle Gaard til Købmand *S. Birnbaum* (Skødet tinglæst den 20. s. M.), efter hvis Død Enkefru *Augusta E. C. C. Birnbaum* erhvervede Adkomstskøde af 7. Februar, tinglæst den 13. Marts 1924.

Som foran anført spaltede denne Ejendom sig i fordums Tider i tven- de Matr.-Numre, nemlig gl. Matr. Nr. 539 og 540, men Slægten Boss har i et langt Tidsrum ejet dem begge.

Gaardinteriør fra Birnbaums Gaard.

THOMASMINDE, ØSTERBRO 8

(TH. B. SAUERS EJENDOM)

Hr. *Jacob Jensen Bergh* til Boller udstedte Skøde paa Østerbro Nr. 585 (Sauers Ejendom) den 11. Juni 1733 til Podemester *Thomas Christensen Utrup*, som atter solgte Ejendommen 1791 (Skødet tinglæst d. 9. Maj 1791) til Podemester *Peder Chr. Jensen Boss*. Det hedder saaledes: »Paa et Hus

»Thomasmind« mod Østerbro.

beliggende udenfor Østerport, 10 Fag, 1 Loft høi med Hauge og Ejendom, strækkende sig fra Løkkegadens Hjørne næstved Auning Fichs (Hattemager) og paa vester Hjørne lige østerpaa til Sr Gregers Fjordbachs Ejendom.« Hus og Ejendom med tilhørende tvende Hauger kostede 498 Rd. (se Pante- og Skødeprotokol Nr. 9, Folio 170).

Podemester *Peder Boss* gav den 2. Januar 1800 (tingl. den 5. Maj 1800) Skøde til sin Broder Tømremester *Hans Boss* paa et Stykke Grund af Haugen udenfor Østerport.

Den 10. Januar 1853 fik Gartner *Thomas Boss* tinglæst Adkomstskøde paa Ejendommen (Protokol Nr. 20, Folio 161).

•Thomasminde• fra Gaardsiden.

Den 11. Januar 1892 overgik Ejendommen som Gave til Gartner *Julius Sauer* og dennes Søn *Thomas Boss Sauer*. Skødet er dateret den 8. Januar 1892 og tingl. den 11. s. M. (Protokol Nr. 31, Folio 312). — Af Gavebrevet, som er indført i Pante- og Skødeprotokollen, skal vi her give følgende Ekstrakt:

Gavebrev.

Jeg undertegnede Gartner Thomas Boss tilstaar herved at have skæn-

Gammel Dør og Sandstensfigur fra »Thomasminde«.

ket og givet og derfor herved skøder og overdrager min Ejendom til Gartner Julius Sauer, som har været hos mig i 26 Aar, og til dennes Søn, min Navne, Thomas Boss Sauer, begge i lige Fællesskab, følgende mig tilhørende Ejendomme: Matr. Nr. 905 og 906 a paa Østerbro i Aalborg, henholdsvis for Hartkorn $\frac{1}{2}$ Alb. og 1 Skp. 2 F. $2\frac{1}{2}$ Alb. med tilliggende Frugt- og Urtehave, mig tilhørende ifølge Skødeadkomst af 8. Jan., tinglæst den 10. Jan. 1853 — og følgende Jordparceller af Aalborg Bygrunde:

Matr. Nr. 914 a Hartkorn 7 Skp. 1 Fdk. $2\frac{1}{2}$ Alb.

» » 914 n » 1 » 0 » $1\frac{1}{4}$ »

Matr. Nr. 914 o Hartkorn 0 Skp. 2 Fdk. 1 $\frac{1}{4}$ Alb.

» » 914 p » 0 » 1 » 0 »

» » 914 q » 0 » 0 » $\frac{3}{4}$ »

mig tilhørende ifølge Skøde af 15., læst den 19. December 1881. Giveren forbeholder sig aarlig 200 Kr. kontant samt fri Kost, Bolig og Pleje.

Aalborg, d. 8. Januar 1892.

Thomas Boss.

Til Vitterlighed

L. C. Sørensen.

H. Chr. Theil.

I Aalborg Brandtaksationsprotokol for Aarene 1801—1810 beskrives Ejendommen saaledes: Et Hus af Mur- og Bindingsværk med Sten belagt. Et Forhus til Vejen, 10 Fag, 1 Loft høj, indrettet til Beboelse, 21 $\frac{1}{2}$ Alen langt, 9 $\frac{1}{4}$ Alen bredt, deraf 3 $\frac{1}{4}$ Alen til Tærskerlo, Resten til Beboelse. Huset ejes da af Podemester Peder Christian Boss og er takseret til 250 Rd.

Angaaende ovennævnte Jacob Jensen Bergh til Boller skal tilføjes følgende: I Aaret 1689 solgtes Boller til Købmand Jens Hansen Bergh (død 1717) af Aalborg. Dennes Søn Pastor Jørgen Bergh i Vraa og Svigersøn Chr. v. Ginkelberg solgte 1719 deres Parter i Boller til førstnævntes Broder Jacob Jensen Bergh i Aalborg (død 1735). Hans Enke Johanne, født Virckmeister, døde 1754. Hovedgaarden Boller ligger i Taars Sogn, Børglum Herred.

DEN GAMLE HOVEDVAGT

NYTORV NR. 5, MATR. NR. 536—535 b

Hvor nu Aalborg Stiftstidendes Ejendom ligger, laa forhen Hovedvagten. Paa denne Grund udstedte Kong Christian den Syvende Skøde af 7. Marts 1774, og ifølge samme Skøde skulde der aarlig af Grunden svares 8 Kr. til Kongens Kasse. Denne Afgift er senere afløst. Desuden skulde Grunden holdes indhegnet. Aalborg Kommune fik Skøde paa samme Areal den 9. Aug. 1858 (tinglæst den 25. Oktober 1858 — se Pante- og Skødeprotokol Nr. 21, Folio 599).

Hovedvagten er opført 1805 paa en opfyldt Grund af den gamle Slotsgrav, hvor før Indkørselen til Slotsgaarden var. Hovedvagten havde følgende

Den gamle Hovedvagt.

Indskrift: Pro rege, lege et Marte (∞: For Kongen, Loven og Krigen). — I nederste Etage var der Vagtstuer, Forhørslokale og Arrest.

Enkefru *Marie Rée* erhvervede Ejendommen ved Skøde af 9. Januar 1893 (Protokol Nr. 35, Folio 530). I Skødet hedder det, at Hovedvagten skal nedbrydes inden 1. Maj 1893. Den 27. November 1884 købte Fru Rée Matr. Nr. 335 b.

Redaktør *L. Schiøtz-Christensen* købte Ejendommen den 31. December 1910; Skødet er tinglæst den 9. Januar 1911. Købesummen var 320,000 Kr. (se Pante- og Skødeprotokol Nr. 49, Folio 223).

Den ny Politistation er opført i samme smukke Stil som den gamle Hovedvagt.

COLDINGS GAARD, ALGADE 58

Coldings Gaard er 168 Aar gammel, idet den er opført i Aaret 1761 af Købmand *Andreas Erslef*, der fik Borgerskab som Købmand i Aalborg den 30. Jan. 1736. Forhuset bestod da af 13 Fag, 2 Loft højt. Den næste Ejer var kgl. Agent *Christoffer Qvist*, R. a. Dbg., som købte Ejendommen 1767. Han solgte en Del af den nordre Grund til Hr. *Christensen Overvad*, der Aaret efter købte Naboejendommen Vest for Qvists.

Etatsraad Qvist byggede 1769 nogle Bindingsværkshuse i Gaarden. I Tværhuset laa en lille Oliemølle, som er anlagt ca. 1794. Den hørte til det Sæbesyderi, som Qvist ejede i Vestergade, og som var oprettet 1756.

Etatsraad Qvist døde 1815, hvorefter hans Enke og senere hans to Sønner *Carl* og *Johannes* ejede Gaarden, som de den 11. Decbr. 1830 solgte den sydlige Del af til Købmand *Henning Colding* for 1500 Rdl. Den nordlige Del solgtes den 18. Jan. 1838 til Legationssekretær *Marcus Pauli Hvas* til Randrup, der den 16. November 1841 solgte den til Købmand Colding, saa Gaarden igen blev samlet paa een Haand.

Henning Colding (f. 22.—9.—1802, d. 21.—9.—1874) etablerede sig her 1828. Hans Enke *S. C. Colding* (f. 29.—1.—1814, d. 28.—8.—1892) drev Forretningen videre til 1889, da hun overdrog den til Sønnen Kaptajn *Jens Colding* (f. 7.—3.—1836, d. 16.—8.—1908). En Søster til Jens Colding var gift med Prokurator *A. M. Hasselbalch*, hvis Søn er Overretssagfører *Jacob Hasselbalch*, Aalborg. Efter Jens Coldings Død overtog Købmand *Johan Schrøder* Ejendommen for 42,000 Kr.

Efter Købmand Schrøders Død solgte Enken i 1928 Ejendommen til Aalborg Kommune.

Coldings Gaard.

AALBORG AMTSTIDENDES EJENDOM ØSTERAAGADE 13—15 (MATR. NR. 22)

Denne gamle Ejendom, hvis Facade i Tidens Løb er bleven fornyet, men hvis Baggaard endnu har smukke Svalegange, ejedes i 1812 af den bekendte Borger og Vinhandler *Jacob P. Schiønneman*, som fik tinglæst Skøde paa Ejendommen den 13. Juli 1812. Samme Vinhandler har stiftet et Legat. Ældre Borgere vil endnu mindes, at Hotel »Løven« hayde Lokaler i Ejendommen. Vinhandleren solgte Ejendommen i 1855 til Købmand *Laurits Nielsen* for 6000 Rd. Forhuset med Bagbygningerne udgjorde da 36 Fag.

Efter *Laurits Niensens* Død overdroges Gaarden til Bestyrelsen for det Schiønnemanske Legat for 3813 Rd., som atter i Aaret 1862 solgte den til Købmand *Jens Nicolaj Skibsted* for samme Sum. Skødet er dateret den 13. Septbr. 1862. Den 6. Septbr. 1895 overgik den til Enkefru *Skibsted* og Købmand *Chr. J. C. Lassen*.

Finansminister *Vilh. Lassen* købte Ejendommen i 1908, og efter Arveudlægsskøde af 3. Marts 1923 tilhører Ejendommen nu Fru Redaktør *Ellen Jordan* (f. Lassen), Fru *Johanne Marie Koppel* (f. Lassen) og Redaktør *Thyge Lassen*.

Svalegang fra Aalborg Amtstidendes Ejendom.

SCHOCKERTS EJENDOM SLOTSGADE NR. 1

Isenkræmmer *Thomas Eyser Schockerts* Ejendom paa Hjørnet af Slots-
gade og Bredegade omfatter et betydeligt Bygningskompleks og begrænsedes
i gamle Dage mod Vest af Peder Barkesaa, hvis Leje man endnu sporer
imellem Hjørneejendommen til Lille Nygade og Bredegade Nr. 1.

I sin Tid hørte der til denne Ejendom en smuk Have, som laa der,
hvor nu Slotsgade Nr. 3 er. Ældre Borgere véd endnu at fortælle om den-
ne Have med de store, smukke Træer, som sammen med Aaen gav Ejen-
dommen en henrivende Beliggenhed.

Hele Gaardens Udseende og Indretning tyder paa høj Ælde, og de
gamle Pante- og Skødeprotokoller samt Brandtaksationsprotokollerne bevid-
ner dens høje Alder. Baade dens Bygningsmaade, de svære Egebjælker og
de tydelige Spor af Svalegange fører Tanken hen til fjerne Tider. Den er
en Købmandsgaard af den gode, gamle Slags — solid og grundmuret.

I ældre Tider kunde en Købmand ikke tænke sig at have Forretning ét Sted og privat Bolig et andet. Han maatte bo ved sin Forretning. Og det var af mange Grunde ogsaa saare nødvendigt. Thi det var Skik og Brug, at baade Lærlinge og Svende var i Principalens Hus, hvor de fik Kost og Logi — og »de nødvendige Klø« — som en gammel Laugskøbmand udtrykker sig.

I Tidens Løb er der sket store Forandringer med Ejendommen baade med Hensyn til Bygningerne og det til Ejendommen hørende Areal. Læderhandler *Corfitz Andersen* har saaledes ombygget den Del af Ejendommen, som støder op mod Hjørnejendommen til Lille Nygade. Hvad Arealet angaar, da udviser Pante- og Skødeprotokollerne, at der er tillagt Ejendommen et Stykke Gadejord (uden Hartkorn). Skødet er udstedt den 11. Juli 1881. Senere er der af Aalborg Byraad udstedt Skøde paa Matr. Nr. 1344 — 24 Kv.-Meter Jord af den tørlagte Peder Barkesaa. Samme Skøde er dat. den 30. August og tinglæst den 10. Septbr. 1917 (Protokol Nr. 55, Folio 348).

For 100 Aar siden tilhørte Schockerts Ejendom (Slotsgade 1, nuværende Matr. Nr. 581, gammelt Matr. Nr. 517 a) den i Aalborg i sin Tid ret kendte Slægt *Selgensen*, som har haft Hjemsted her i Byen langt tilbage i Tiden. I Købmændenes Laugsprotokol ses saaledes, at Købmand *Laurids Selgensen* fik Borgerskab som Købmand med almindelig Krambodshandel den 23. November 1741. Samme Protokol tilføjer, »at han paa en Rejse ad Riga i Maj 1751 med Skib og Gods forliste og druknede«. — I 1824 ejedes Ejendommen af en Dame ved Navn *Ida Selgensen*.

Vi skal ganske kort nævne en Del af de følgende Ejere: *Ane Jacobine Karmark*, som giftede sig med *Laurids Langhof*, hvorved Ejendommen kom i hans Besiddelse. Efter hans Død ejedes Ejendommen atter af *Ane Jacobine Langhof*. Hun giftede sig med *Jørgen Møller*, som saa blev den næste Ejer. Efter hans Død tilhørte den Enkefru *Møller*, — men om det var den samme *Ane Jacobine*, der gaar igen, ses ikke. Imidlertid giftede Enkefru *Møller* sig med *L. Holm*, som var Partikulier. Ved tinglæst Vielsesattest, dateret den 31. August 1874, kom han i Besiddelse af Ejendommen. Han beholdt den kun i ganske faa Aar, idet den ved tinglæst Skøde af 21. Januar 1878 overgik til Læderhandler *Corfitz Andersen* (Protokol Nr. 27, Folio 98), som gav 36,000 Kr. for Ejendommen. I 1. og 2. Prioritet stod henholdsvis 11,000 og 20,000 Kr., og han betalte kontant 5000 Kr.

Af executor testamenti i Døds- og Fællesboet efter Enkefru *Agathe Juliane Andersen* og tidligere afdøde Læderhandler *Corfitz Andersen* (Købmd. *J. Grønning*, Aalborg, og Overretssagfører Chr. Lützen, København) solgtes Ejendommen senere til dens nuværende Ejer *Thomas Eysen Schokert* (for 110,000 Kr.), hvis Fader, afd. *Th. Schockert*, 8. Oktober 1870 grundlagde den Isenkramforretning, som nu indehaves af ovennævnte *Thomas Eysen Schokert*.

Algade 61 mod Tiendeladen.

ALGADE 61

(BRØDR. NIELSENS
EJENDOM)

Husets Ælde fremgaar af det gamle Egebindingsværk mod Tiendeladen — i alle Maader velbevaret og noget af en Seværdighed. Gaardens Svalegange er nu forsvundne, men man kan endnu konstatere, hvor de sidste har været. Gaarden har før 1814 haft meget betydelige Dimensioner. Den omfattede da ogsaa Naboejendommen (Algade 59). Gaarden har været et af de store, gamle Patricierhuse; thi det fremgaar af et Skøde fra 1814, at der var en »Sahl« i Lejligheden. Nævnte Skøde beretter om Udskillelsen af Algade 59 fra Hovedejendommen Algade 61 og begynder saaledes:

»Jeg undertegnede *Jens N. Overlade*, Borger og Mester-Snedker i Aalborg, kiender og herved vitterliggjør at have solgt og afhændet, ligesom jeg herved sælger, skiøder og aldeles afhænder fra mig og mine Arvinger

Gaardinteriør fra Brødr. Nielsens Ejendom.

til S. T. Hr. *Jacob Marcus*, Borger og Kiøbmand her samme Steds, et Stykke Huus paa fire Fag, to Etager høi, med Jordkiælder under, indrettet til Beboelse; i første Etage findes Stue og Kiøkken samt Førstue helt igiennem Huuset; i 2^{den} Etage findes 1 Sahl, 1 Kammer, — saa og tillagte og indhegnede Gaardsrum og Hønschuus — hvilke fire Fag Huus af min iboende Gaard paa Algaden efter Kortets Udvisende staar skyldsatsat for $4\frac{3}{4}$ Rdl. Grundskat og strækker sig fra Hr. Bogtrykker Wandalls Gaard paa østre til min Hovedbygning paa vestre Side, der i Hovedgrunden er een Bygning.«

De fire Fag Hus kostede 1400 Rbdl.

Brødrene Nielsens Ejendom, Algade 61, har haft mange Ejere siden Adskillelsen fra Naboejendommen. I Aaret 1851 ejedes den af Købmand *J. H. Levy*, som udstedte en Deklaration paa den d. 3. Novbr. 1851. Desuden har den været i Etatsraad *Scule Theodor Thorbrøggers* Besiddelse. Han var i sin Tid Copist ved Kanal-, Havne- og Fyrdirektionen og gjorde en flot og hurtig Karriere: Blev Toldkasserer i Aalborg, borgerlig Raadmand med kgl. Konfirmation og senere kongevalgt Medlem af Stænderforsamlingen i Viborg. I 1856 blev han Toldinspektør i Aalborg. I tre Maaneder var han Folketingsmand for Aalborg Amts 2. Kreds. Han døde i Aalborg d. 14. Februar 1870.

Den 4. April 1902 erhvervedes Ejendommen af Brødrene Nielsen, som har moderniseret den og foretaget mange Forandringer med den — dog saaledes, at der er Harmoni mellem det nye og det gamle.

GROSSERER TOFTGAARDS EJENDOM

SLOTSGADE 7

Denne Ejendom er en Samlingsejendom, opstaaet af tre mindre, deraf forklares dens store Façadestrækning. Disse tre Ejendomme havde Matr. Nr. 519, 520 og 521 a, og sidstnævnte, der grænsede til nuværende Slots-gade 9, vendte efter al Sandsynlighed Gavlen mod Gaden og var i 1 Etage. Den nuværende Sidebygning i Baggaarden er utvivlsomt en Rest af samme, men har i Tidens Løb faaet en Etage mere — vistnok af Kunstdrejer *Moritz August Lau*. Endnu den Dag i Dag gør denne Sidebygning sammen med den sammenbyggede Bagbygning et gammelt Indtryk og er opført i smukt Bindingsværk. Denne Baggaard, vel vedligeholdt som den er, præsenterer sig som en hel Idyl.

Den ældste Ejer af Matr. Nr. 519, der grænsede til det nuværende Slots-
gade 5, var Jomfru *Kirstine Kjeldsen*. Af Pante- og Skødeprotokollerne frem-
gaar det, at samme Hus erhvervedes ved Auktionskøb af 24. Juni 1794 af
Madame *Chatarine Margrethe Kynde*, Enke efter »salig« Stiftsprovst *Kynde*,
som var Sognepræst ved Vor Frue Kirke i Aalborg fra 1773 til sin Død den
19. Januar 1789. Samme Madame *Kynde* var født *Brorson* og af samme
Slægt som den bekendte Salmedigter Biskop *Brorson*. Hun fik Skødet ting-

Slotsgade 7.

læst den 30. Juni 1794 og gav 620 Rd. for Huset. Hun døde snart efter,
nemlig den 25. Septbr. 1794.

Den næste Ejer var Guldsmed *Niels Holst*, som af »salig« Provst *Kyn-*
des Arvinger fik Skøde paa Ejendommen den 19. Juni 1795 (tinglæst den
22. Juni 1795). Guldsmeden gav 630 Rd. for den (Protokol Nr. 10, Folio 33).

Ved Auktionsskøde af 15. Marts 1834 overgik Ejendommen til Farver
Samuel Nitsche, som gav 450 Rbd. for den. Skødet er tinglæst den 7. April
1834 (Protokol Nr. 16, Folio 550).

Efter Farverens Død overgik den til Enken, *Chatarine Krogbech*.

Matr. Nr. 520 og 521 a var allerede under samme Ejer saa langt til-
bage i Tiden som 1828. Omkring Aaret 1800 ejedes Matr. Nr. 520 af Tømrer-

Gaardinteriør fra Grosserer Toftgaards Ejendom.

svend *Lars Nielsen Suldrup*, som solgte Ejendommen 1828 til Gørtler *Svend Thomsen* for 400 Rbd. Skødet er dateret den 26. Januar og tinglæst den 24. Marts 1828 (Protokol Nr. 15, Folio 333). Samme Gørtler erhvervede ogsaa Matr. Nr. 521 a, og efter hans Død overgik begge disse Ejendomme til hans Enke, *An Margrethe Christensen*, som dog skilte sig af med Nr. 521 a.

De tre Ejendomme forenedes i Halvtredserne og Tredserne, idet de alle overgik til Kobbbersmed *Frederik Hallund*, som fik Skøde paa Nr. 520 af ovennævnte Enke *An M. Christensen* og paa Nr. 521 a af Enkemadam *Johanne Steenstrup* og paa 519 af *Kirsten Møller*.

Han købte først Ejendommen 521 a, senere 520 og sidst 519, henholdsvis i 1855, 1856 og 1863.

Efter Kobbbersmedens Død gik Ejendommene over til Enken *Ludovica Christine Amalie Hallund*, født *Düffner*. Hun gik imidlertid fallit, og Ejendommene stilledes til Auktion og erhvervedes af Kunstdrejer *Moritz August Lau*, som gav 6411 Rd. for dem. Brandforsikringssummen var 10,200 Rd.

Laus Skøde er dateret den 11. Aug. og tinglæst den 16. Aug. 1869 (Protokol Nr. 24, Folio 9).

Lau var gift med *Antoinette Ehlert*, Søster til Bogbinder Ehlert, beslægtet med Familierne Ørsnes og Oehlenschläger.

Aalborg Købstads Skifteret, som behandlede Dødsboet efter afgangne Kunstdrejer Lau og Hustru, solgte Ejendommen til Brødrene Papirhandler *Sophus Toftgaard* og Bogbinder *Ernst Toftgaard* for 40,000 Kr. Skødet er dateret den 9. Septbr. 1897 og tinglæst den 13. Septbr. 1897. 14,000 Kr. blev betalt kontant. Ved Broderens Død blev Grosserer Sophus Th. Toftgaard Eneindehaver af Ejendommen ved Skøde af 2. Februar 1924.

„NØRREHUS“, NØRREGADE 11

Denne Ejendoms Historie kan føres tilbage til Tiden omkring Aar 1700. I 1761 bestod den af følgende Huse: »Et Forhus til Gaden af Mur- og Bindingsværk, 7 Fag, 2 Loft højt, takseret til 310 Rd. (med Port), et Sidehus mod Øst i Gaarden, 12 Fag, 2 Loft højt, Enden mod Gaden, takseret til 540 Rd. Ved samme Hus' nordre Ende var der et Halvtag paa 6 Fag, 1 Loft højt, takseret til 20 Rd. Desuden fandtes et Tværhus Norden udi Gaarden paa 5 Fag, 1 Loft højt, takseret til 20 Rd. Udi vestre Side i Gaarden et Halvtag paa 6 Fag, 1 Loft højt, takseret til 20 Rd.« — Denne

Nørregade 11.

Beskrivelse giver os et Billede af en af Datidens betydelige Handelsgaarde, et Bygningskompleks paa ikke mindre end 36 Fag ialt.

Der er ingen Tvivl om, at der i denne Ejendom var en meget herskabelig Lejlighed; thi i Brandtaksationsprotokollen hedder det, at Generalmajor *Rantzau* har Bolig i samme Gaard. — Brandkassens Taksationsprotokol nævner ellers ikke Lejerne, men kun Ejerne. Og Ejeren var paa dette Tidspunkt Købmand *Jens Knudsen Lund*. 30 Aar senere er Ejendommen atter takseret, og man ser deraf to Ting: For det første, at Forsikringssummerne ikke paa noget Punkt er nedsat, hvilket vel sagtens vil sige, at Ejendommen har været vel vedligeholdt, og for det andet er der bygget et Hus i Gaarden Nord for og op mod Sidehuset mod Øst, og samme Hus er

Gaardinteriør fra Nørregade 11.

paa 6 Fag og 2 Loft højt, takseret til 240 Rd. — Paa samme Tidspunkt (1791) tilhører Ejendommen Købmand *Peder Andersen Gai*, der ifølge Købmandslaugets Protokol fik Borgerskab i Aalborg den 9. September 1763. — Han tilhørte en i Aalborg meget udbredt og kendt Slægt, hvoraf mange var Købmænd, og en Del var Skippere.

I Aaret 1813 erhvervede Købmand *C. Møller* Ejendommen, idet der udstedtes Auktionsskøde til ham den 28. December 1813. — Den næste Ejer var Dyrslæge *J. Frederik Stockfleth*, f. 1816, d. 1896, hvis Skøde paa Ejendommen er dateret 14. Oktober 1850 og tinglæst den 28. Oktober samme Aar. — For Ejendommen gav han 6000 Rd., og i Skødet bemærkes, at der hørte en Have med. — I ikke mindre end 46 Aar var han i Besiddelse af Nørregade 11, idet han først afstod den i 1896 (Skødet tinglæst den 4. Maj 1896). Han fik 26,250 Kr. for den. Den 22. December 1903 udstedtes Skøde paa Ejendommen til Snedkermester *Ernst E. Jessen* (Skødet tinglæst den 11. Januar 1904). — Han overtog den i en meget daarlig Forfatning, og i Aarene 1907—08 gennemgik den en meget omfattende Reparation, og siden den Tid har den stadig været Genstand for Forbedringer, saa den nu fremtræder som en i mange Henseender moderne Ejendom. Men disse gennemgribende Reparationer er udført med nænsom og kyndig Haand, idet han stadig har kombineret gammelt og nyt paa en fuldendt forsvarlig Maade. Ejendommen er gaact efter fra øverst til nederst, og der er kostet ialt ca. 30,000 Kr. paa den. Men det er kun tilsyneladende, den er moderne; den har endnu sine gamle Spandtræer og mange gamle Bjælker; den har mange mærkelige Labyrinter, og disse tilligemed Munkesten, Egehjælker og ikke at forglemme de sirlige og sjældne, gamle Dørhaandtag i Messing vidner om dens høje Alder. Den er nu en Pryd for Gaden, og med Rette bærer den det paa én Gang beskedne og dog stolte Navn »*Nørrehus*«.

JOMFRU ANEGADE 3

Jomfru Anegade Nr. 3 (Matr. Nr. 162, gl. Nr. 254) ses i 1756 at have tilhørt Købmand *Søren Truelsen*.

I 1838 mageskiftede *A. P. Wibroe* Ejendommen med Ejendommen Nr. 241 i Bispensgade, der tilhørte Aalborg Købstads Almueskolevæsen, som derefter blev Ejer af Nr. 254.

I 1845 købte Skomagermester *J. C. Schultz* Gaarden ved Auktion af Aalborg Bys Skolevæsen for 2300 Kr., og han ejede den indtil 1874.

Jomfru Anegade 3.

I Ejendommen boede Skomagermester W. F. Schultz og hans gamle Moder, og de to Brødre J. C. og W. F. anlagde og drev indtil 1874 Garveri her. Fra 1847 boede den tredie Broder, Boghandler Marinus M. Schultz, i Ejendommen, hvor han grundlagde sin Forretning.

I Oktober 1874 købte *Marinus M. Schultz* Ejendommen af sin Broder og lod den 1876—77 nedrive og genopbygge, som den nu staar. I 1877, April Flyttedag, flyttede han ind i Beboelsen, og 6. Juli samme Aar i det nye Forretningslokale.

Den gamle Gaard var helt igennem Bindingsværk og dens ældste Del meget solidt bygget med Egetømmer.

I 1883 døde M. M. S., og hans Enke, *Vilhelmine Schultz*, ejede Ejendommen til sin Død 1896, hvorefter den overtoges som Arv af den eneste Arving, *Johan Martin Schultz*, der døde 1921, hvorefter Sønnen, Boghandler *Marinus Schultz*, overtog den.

Som de fleste Ejendomme i Gadens Vestside havde ogsaa denne Ejendomsret ud til Vesteraa.

For de tre Ejendommers Vedkommende, Nr. 253, 254 og 255, var der fælles Passage til Bispensgade.

Paa den vestre Side af Aaen lige overfor Nr. 254 laa Ny-Mølle, hvis Vandhjuls Akse hvilede paa Bolværket, og derfor skulde Mølleejeren holde Bolværket vedlige. Nr. 254 havde derfor ikke Vandsted, men havde Ret til Benyttelse af Vandstedet ud for Nr. 253, ved Bispensgade.

Ny Mølle ejedes 1744 af Købmand *Chr. L. Ørsnes*, som 1756 solgte den til Etatsraad *Benzon* til Sohngaardsholm.

Købmand Ørsnes er optaget i Købmandslauget den 20. Januar 1759. Han døde 1782.

NØRREGADE 1

Til vore ældste og smukkeste Bindingsværksbygninger hører Nørregade 1 (Hj. af Fjordgade), Matr. Nr. 680, gl. Matr. Nr. 542.

Ejendommen tilhørte i 1788 Geheimeraadinde Baronesse Holck, Enke efter Stiftsbefalingsmand over Aalborg Stift og Amtmand over Aalborg Amt *Iver von Holck*, som døde i Aalborg den 31. December 1781. Hun hed *Ane Sophie Juul* og var Datter af Baron Ove Henrik Juul til Pandum, Rysensten og Lundbæk. Efter hendes Død den 14. Marts 1788 solgtes Ejendommen ved Auktion den 19. Juli 1788 til *Jens Hiersing* for 1310 Rd.

I Aaret 1819 udstedtes Auktionsskøde fra Jens Hiersings Døtre paa Gaarden til Prokurator, Kammerraad *Jens Petersen* til Ovegaard. Ejendommen kostede 2812 Rbd. rede Sølv; men heri var indbefattet to Sidehuse under Matr. Nr. 556 (gl. Nr.). — Skødet er tinglæst den 6. September 1819. Prokurator Jens Petersen ejede Herregaarden Ovegaard i Ove Sogn, Hindsted Herred, Aalborg Amt. Ovegaard havde 275 Td. Hartkorn.

I 1829 overgik Nørregade 1 til Bødkermester *Jens Pisselhøj* for 1300 Rbd. Skødet er dateret 20. Juni og tinglæst den 6. Juli 1829. Han solgte Gaarden den 22. December 1834 for 1800 Rbd. til Snedkermester *Jens Petersen Hinnedal*. Den næste Ejer er Snedkermester *Benjamin Franklin Petersen*, som faar Skøde udstedt den 16. September 1867.

Nørregade 1

Den nuværende Ejer, Købmand *A. Chr. Petersen*, købte Ejendommen den 26. Maj 1899 (Skødet tinglæst den 5. Juni 1899) for Kr. 35,000.

Af Aalborg Brandtaksationsprotokol 18^{01/10} hidsættes følgende:

»Matr. Nr. 542. Jens Hiersing.

En Gaard, Mur- og Bdgsværk med Sten belagt.

- a. Et Forhus til Gaden, 12 Fag, 2 Loft højt med Portrum, indrettet til Beboelse. — 1. Etage lang 27^{1/2} Al., bred 9^{1/2} Al., deraf Portrum 4^{1/4} Al., Resten Beboelse. 2. Etage do. lang og bred, Loftskamre. — 600 Rd.
- b. Et Hus vesten i Gaarden med Enden til Gaden og Siden til Fjordgyden, 10 Fag, 2 Loft høit, med en Tilbygning paa 1 Fag, 1 Loft høit, samt en grundmuret Jordkjælder under 5 Fag. 1. Etage lang 20^{1/2} Al., bred 11 Al., Beboelse. 2. Etage do. lang og bred, Beboelse. Tilbygningen et Loft høi, lang 11 Al., bred 2 Al., Beboelse. — Kjælderen, formedelst Fugtighed, lidet bruges. — 1000 Rd.
- c. Et Hus ud til Fjordgyden, 8 Fag, 1 Loft høit, Mur- og Egebogsværk. — Stald- og Brændehus. — 200 Rd.
- d. Et Lukke for Haugen af 4 Fag Bdgsværk. — 10 Rd.
- e. Et Fjælehalvtag østen i Gaarden, 10 Fag, 1 Loft høit, med Sten belagt, indrettet til Materialhus — til Foder og andre Bekvemmeligheder. — 60 Rd.
1870 Rd.«

Den nedrevne »Klingbergs Gaard«.

KLINGENBERGS GAARD

VESTERAAGADE 26

Hvor nu »Brogaarden« ligger, laa for faa Aar siden Klingenbergs Gaard, ogsaa i sin Tid kaldet »Stervbogaarden«, fordi den i ca. 15 Aar tilhørte Dødsboet efter Overkøbmand Jacob Kjellerup. Denne smukke gamle Bindingsværksbygning med Svalegange var en typisk gammel Købmandsgaard

»Klingenbergs Gaard«.

fra Tiden omkring 1600. — For faa Aar siden faldt den for Aldersgrænsen, og en Del af den førtes til Aarhus, hvor den nu kan ses i »Den gamle By«.

Gaardens Historie kan føres tilbage til Tiden omkring 1742. I dette Aar fik *Oluf Chr. Holt* Borgerskab som Købmand i Aalborg (den 16. Marts). Hans Handelsbevilling lød paa »aaen Bod med fine og grove Varer samt Kornhandel«. Han har utvivlsomt etableret sig i denne Ejendom, som han i 1767 solgte til Købmand *Eng. B. Brinch*, der igen i Aaret 1799 solgte den for 9100 Rd. til Overkøbmand *Jacob Kjellerup*. Gaarden strakte sig den Gang helt ned til Fjorden og dækkede altsaa Mørups Plads. I Fløjen mod Bolværket havde *Jacob Kjellerup* Sildesalteri. Der var to Tværlænger, som delte Gaarden i tre store Afdelinger. — Til den store, herskabelige Lejlighed

hørte der en Sal, som var 10×16 Alen, og der var $6\frac{1}{2}$ Alen fra Loft til Gulv. Iøvrigt indeholdt Gaarden en Mængde Boder, Kamre o. s. v. Jacob Kjellerup nævner i sin Statusbog følgende: Hørpakboden, Staalkisten, Saltpakboden, Specieripakboden, Maltkammeret, Skindloftet, Støbloftet m. m. fl.

I denne Ejendom havde »Aalborg Bys og Omegns Sparekasse« gratis Kontorlokaler i Tiden 1824—29. Jacob Kjellerup var som bekendt Medstifter af Sparekassen og Direktør for samme.

I Aaret 1844 solgte Jacob Kjellerups Arvinger Gaarden til Købmand *Bagge Mørup*. I 1856 overgik den til Firmaet *Møller og Wulff*, som ejede den til 1862, hvorefter Enkefru Mørup maatte overtage den til 1867, i hvilket Aar den erhvervedes af Købmand *Ludv. Speyer*. Derpaa kom den i den Klingenbergeske Slægts Besiddelse. Fra 1883 til sin Død drev Grosserer *H. Klingenberg* sin Kulforretning her. Dennes Søn, Grosserer *Ole Klingenberg*, ejede den fra 1917 til 1923, i hvilket Aar den solgtes til Automobilhandler *H. H. Kjerulff*, som lod Gaarden nedrive og opførte »Brogaarden« paa en Del af den store Grund.

Gaardinteriør fra »Klingenberges Gaard«.

Vesteraagade 25.

VESTERAAGADE 25

(MATR. NR. 25)

Denne karakteristiske Empirebygning, som nu ejes af Aalborg Havn, tilhørte i sin Tid Købmand *N. C. Rasch*, som solgte den til den bekendte Storkøbmand og Skibsreder *Poul Pagh* (R. af Dbg.). Skødet er tinglæst den 28. Februar 1831. Ved Testamente og Skifteretsattest overgik den den 15. April 1872 til hans Enke *Annette Elisabeth*, født *de Hoffmann*, som solgte den til *Brødrene B. P. og P. G. Bendtzen* (Skøde af 28. Januar 1878, P. Nr. 27, Folio 111), som igen afhændede den til *Aalborg Havn* den 30. April 1917.

I Poul Pags Skøde hedder det, at det gamle »Færgehus og Krohus« medfølger.

NYTORV 18

(MATR. NR. 571 a)

Denne smukke Bindingsværksbygning med de velbevarede Svalegange tilhørte i Aaret 1801 Købmand *Hans Wigelsen* og var ifølge Brandtaksationsprotokollen 1801—10 takseret til 2110 Rd. Gaarden bestod af følgende Huse:

- a. Et Forhus til Gaden — 12 Fag m. Port.
- b. Et Sidehus til Braskens Gyde — 15 Fag.
- c. Et Halvtag — 4 Fag.
- d. Et Sidehus — 3 Fag.
- e. Et Sidehus østen i Gaarden med Siden til Vandportens Aa — 13 Fag — 2 Loft højt.

Af senere Ejere kan nævnes Købmand *Mønsted* (Skøde af 2. Juli 1877) og Buntmager *Lundbæk* (Skøde af 14. Juni 1897).

De nuværende Ejere Gaardm. *Christensen*, *Vejgaard*, og Tømrermester *Petersen* fik Skøde paa Gaarden den 26. Juni 1905.

Gaarden er fredet i Klasse B.

Gaardinteriør fra Nytorv 18.

ØSTERAAGADE 23—25

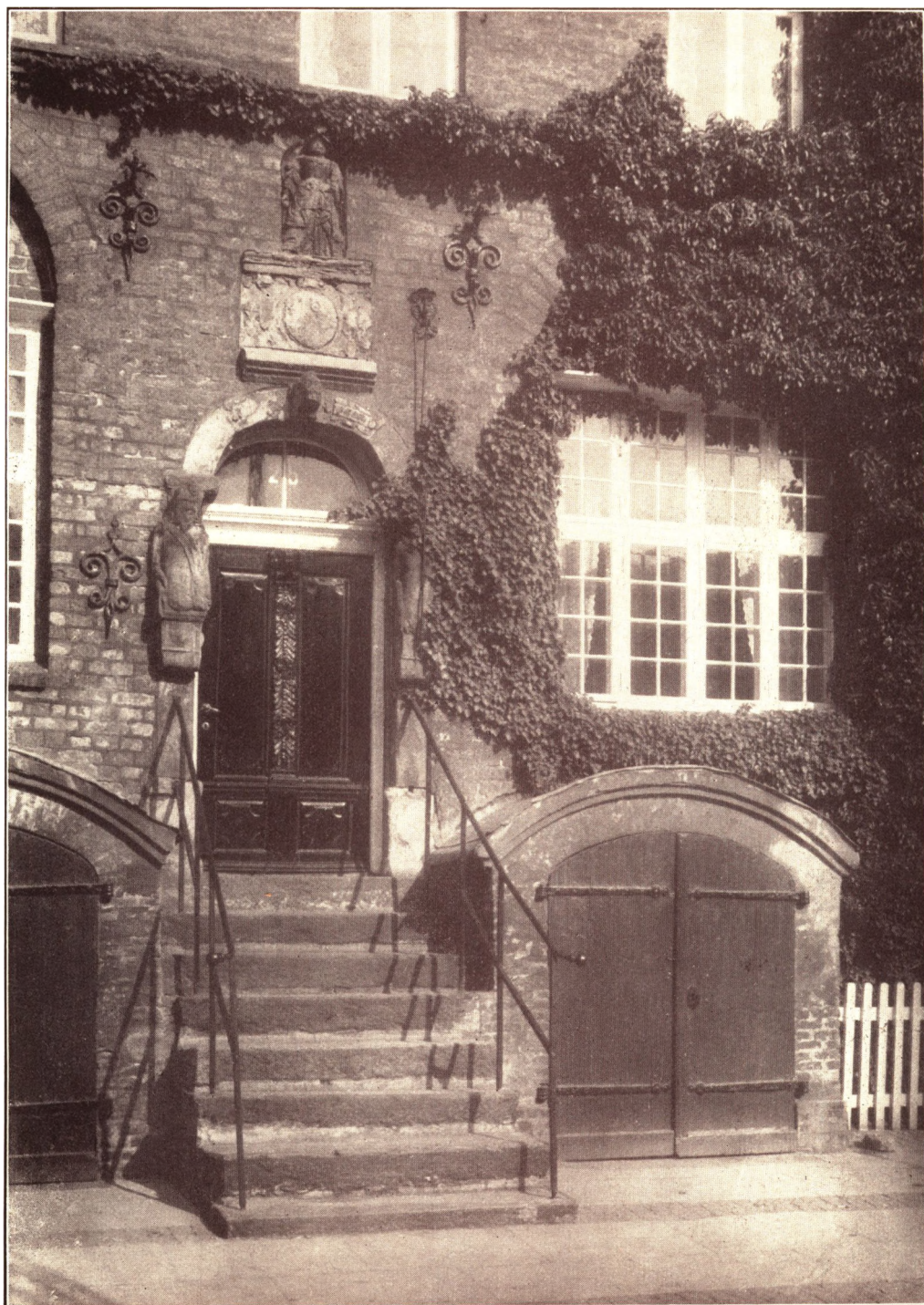
Nr. 25 er opført 1616 af Borgmester og Købmand i Aalborg *Jørgen Olufsen*. Dette Stenhus er i 2 Stokværk — et Gavlhus med høj Kælder. Forsiden smykkes af Profilbaand af Sandsten, murede Vinduesbuer og pynteligt smedede Murankre af Jærn. En høj Stentrappe fører op til en rigt udhugget Sandstensportal med Renaissanceornamentik og Hermer, som krones af en i en Niche anbragt, i Træ udskaaren Damefigur i Dragt fra det 17. Aarhundredes første Del. Indskriften over Døren er nu næsten forvitret (1616, samt derover paa en Tavle N. S. E. M., d. v. s. Forbogstaverne i Købmand Niels Søndergaard og Hustrus Navne, 1777).

Jørgen Olufsen døde 1645. — *Niels Søndergaard* ses at have erhvervet Borgerskab som Købmand i Aalborg den 30. April 1768. Han døde 1820.

I 1857 drev Grosserer *Edv. T. Andersen* Forretning her, og han erhvervede senere Ejendommen, som den 25. Novbr. 1895 overgik til hans Enke *C. Andersen*, født *Deichman*. Dernæst ejedes den af Firmaet *Edv. T. Andersen*, som fik Skøde paa den 19. Septbr. 1904. Siden 24. Marts 1919 har den tilhørt Grosserer *Marius Pedersen* (Firmaet *Pedersen & Christensen*).

Østeraagade 23--25.

Østeraagade 25.

Fugleperspektiv — set fra Budolli Kirketaarn.

REGISTER

	Side		Side
A.			
Andersen, C.	76	Brummé	27
Andersen, Corfitz	55	Brummé, Julie	27
Andersen, Cort	23	Bruun, C. Joh.	36, 37, 38
Andersen, Edv. T.	76	Bruun, Case M.	38
Andersen, Juliane	55	Bruun, R. T.	38
B.			
Bang, Jens	19, 21, 23	Bussart, Martin	5
Bartholomæussen, Hans	19, 30	Bützow	33
Bech, Jens	15	Bøggild, Jens	26
Bendtzen, B. P.	73	C.	
Bendtzen, P. G.	73	Calov, Daniel	33
Benzon, Johannes	25	Caroline Mathilde	12
Benzon	66	Christensen	74
Berger, Julius v.	24	Christensen, Niels	27
Bergh, Jacob Jensen	45, 48	Christensen, N. M.	42
Bergh, Jens Hansen	48	Christensen, Amtsforvalter	12
Bergh, Jørgen	48	Christensen, An Margrethe	61
Bierregaard	18	Christian d. Anden	30
Birnbaum, Augusta C.	43	Christian d. Fjerde	6, 9, 10
Birnbaum, S.	43	Christian d. Syvende	48
Boller, Simon ...	15	Christian d. Tredie	5, 7, 18
Bomholdt, J. T.	35	Cohen, I. M.	36
Bomholdt, M.	35	Colding, Henning	50
Borregaard, Th.	36	Colding, Jens	50
Borup	37	Colding, S. C.	50
Boss, Hans	45	D.	
Boss, Hans Jensen	42	Deichman, C.	76
Boss, H. A.	43	Ditlevsen, Anders	15
Boss, Jens P.	43	Domp, Anc C.	41
Boss, I. P. O.	43	Dülfner, Lodov. C. Amalie	61
Boss, I. Marie	43	E.	
Boss, P. C. Jensen	45	Ehlert, Antoinette	61
Boss, Thomas	45	Ejlersen, Jørgen	17
Brinch, Eng. B.	15, 70	Erslef, Andreas	50
Brorson	59		

	Side		Side
F.			
Fich, Anning.....	45	Hvas, Marcus Pauli.....	50
Fjordbach, Gregers.....	45	Hübertz, G. C.....	15
Fleischer, E.....	35	Høberg, Mathias.....	15
Frederik d. Femte.....	13	J.	
Frederik d. Fjerde.....	6	Jensen, Harald Lønborg.....	23
Fridenreich, Chr. F.....	24	Jensen, J. Laurits.....	27
Fridenreich, Johannes.....	24	Jensen, Joch. A.....	17
Fridenreich, Marie Magdalene.....	24	Jensen, Laurits.....	19
Friis, Johannes.....	35	Jensen, P.....	17
G.			
Gai, P. A.....	64	Jensen, Mourits.....	19
Ginckelberg, Chr. v.....	48	Jessen, Ernst E.....	64
Ginchel, Chr. v.....	33	Johansen, Niels.....	17
Ginchel.....	10	Johnsen, Sigurd.....	24
Gjødvad, Anders L.....	33	Jordan, Ellen.....	52
Gleerup, Johannes.....	42	Juel, Axel.....	5
Graae, David.....	15	Juel, O.....	15
Grothum, H.....	15	Juul, Ane Sophie.....	66
Grothum, Henrik.....	18	Juul, Ove Henrik.....	66
Grubbe, Didrik.....	33	K.	
Grüner, C. F.....	27	Karmark, Ane J.....	50
Grønning, Jens.....	41, 55	Kier, Johannes.....	35
Grønning, P. A.....	41	Kjeldsen, Kirstine.....	59
H.			
Halling, W.....	25	Kjellerup, Cecilie Elisabeth.....	37
Hallund, Fred.....	61	Kjellerup, Else Johanne.....	24
Hallund, Lodov. C. Amalie.....	61	Kjellerup, Jacob.....	24, 70, 71
Hammer, P.....	17	Kjellerup, Niels Winde.....	38
Hans, Konge.....	30	Kjærulff, H. H.....	71
Hansdatter, Ane.....	33	Kjærulff, J. P.....	42
Hansen, Heinrich.....	17	Klingenberg, H.....	71
Hansen, Jacob.....	15	Klingenberg, Ole.....	71
Hasselbalch, A. M.....	50	Knudsen, P. C.....	1, 3
Hasselbalch, Jacob.....	50	Koppel, Johanne Marie.....	52
Helms, Fr. Chr.....	24	Krogbech, Chathrine.....	59
Hemmer, Chr. de.....	15	Kynde, Chathrine Marg.....	59
Herskind, Anders.....	39	Kynde, Mads.....	15
Herskind.....	38	L.	
Hiersing, Jens.....	66, 68	Langhoff, Ane J.....	55
Hinnedal, Jens P.....	66	Langhoff, Laurids.....	55
Hoffmann, Annette E. de.....	73	Lassen, Chr.....	38
Holck.....	12, 18	Lassen, Chr. J. C.....	52
Holck, Iver v.....	66	Lassen, Thyge.....	52
Holm, L.....	55	Lassen, Vilh.....	52
Holst, Niels.....	59	Lasson, Tøger.....	35
Holt, Oluf Chr.....	70	Lau, Aug. Moritz.....	58, 61
Hop, Daniel.....	17	Levy, I. H.....	58
Hultin, Gregers.....	25	Lindenow, Sophie Amalie.....	35
		Lund, Jens Knudsen.....	62

Luplau	36
Lützen, Chr.	55

M.

Marcus, Jacob	58
Meyer, Lorens	15
Møller, C.	64
Møller	71
Møller, Jørgen	55
Møller, Kirsten	61
Mønsted	74
Mørup, Bagge	71

N.

Nielsen, Anders	15
Nielsen, Brødr.	57, 58
Nielsen, Laurids	52
Nissen, A. G.	33
Nitsche, Samuel	59
Nørgaard, Jørgen J.	35

O.

Oehlenschläger	61
Oehlenschläger, Viggo	37
Olufsen, Jørgen	76
Osten, S. von d.	42
Overlade, Jens N.	57
Overvad, Christensen	50

P.

Pagh, Annette Elisabeth	73
Pagh, Poul	73
Parsbjerg, Mandrup	10
Pedersen, Marius	76
Pentz, F. L. C. v.	33
Pentz, G. v.	10
Pernelle	33
Petersen, A. Chr.	66
Petersen, B. Fr.	66
Petersen, Jens	66
Pisselhøj, Jens	66
Pop, P.	15
Pop, Poul	33
Popp, Peder	42
Poppe, G. Nic.	24

Q.

Quist, Carl	50
Quist, Christopher	50
Quist, Johannes	50
Quist, Knud	15

R.

Raastrup	38
Rantzau	62
Rasch, N. C.	73
Rée, Marie	50
Ruus, Helene	42
Rübner, Chr. Leonh.	24
Rübner, Henrich	24

S.

Sauer, Julius	47
Sauer, Th. B.	47
Schiøttz-Christensen, L.	50
Schiønemann, Jacob P.	52
Schockert, Th.	55
Schockert, Th. Eysen	54, 55
Schrøder, Johan	50
Schultz, I. C.	64, 65
Schultz, Johan Martin	66
Schultz, Marinus M.	1, 66
Schultz, M. M.	65
Schultz, Vilhelmine	66
Schultz, W. F.	65
Sehested	12
Selgensen	55
Selgensen, Ida	55
Selgensen, Laurids	55
Sigbrit	30
Skibsted, Jens Nicolaj	52
Solberg C.	15
Spentrup, Erich	35
Speyer, Ludv.	71
Springborg, Th.	37
Steenfeldt	35
Steenstrup, Johanne	61
Stockfleth, I. Fr.	64
Strøyberg, Christoffer	24, 38
Strøyberg, J. J. K.	24
Strøyberg, Valdemar	23
Suldrup, Lars N.	61
Søndergaard, Niels	76
Sørensen, Christoffer	15

T.

Theil	48
Thomsen, C. C.	23
Thomsen, Svend	61
Thorbrøgger, Scule Theodor	58
Toftgaard	58
Toftgaard, Ernst	61
Toftgaard, Sophus	61

	Side		Side
Trap, M.	15	Wiegelsen, Niels	36
Truelsen, S.	64	Winde, Elisabeth Hansdatter	42
Tønder, H. P.	37	Winde, Hans N.	42
Tønnies	37	Wisse Aage	38
		Wissing, Lucie	24
U.		Wogensen, Ch.	15
Uttrup, Th. Chr.	45	Wulff ...	71
W.		Ø.	
Wandall	58	Ørsnes	61
Wang, Ane	39	Ørsnes, Chr. L.	66
Wessel	38	Ørsnes, Chr. Villh.	38, 39
Wibroe, A. P.	64	Ørsnes, P.	38
Wiegelsen, Hans.	36, 74	Ørsnes, Vilhelmine Christiane	38

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Aalborghus	5
Raadhuset	13
Jens Bangs Stenhus	19
Hotel »Phønix«	25
Kong Hans's Gaard	30
Svalehuset	33
Aalborg Hypotekforenings Ejendom	36
Grønnings Gaard	39
Birnbaums Ejendom	42
»Thomasminde«	45
Den gamle Hovedvagt	48
Coldings Gaard	50
Aalborg Amtstidendes Ejendom	52
Schockerts Ejendom	54
Brødr. Niensens Ejendom	57
Grosserer Toftgaards Ejendom	58
»Nørrehus«	61
Jomfru Anegade 3	64
Nørregade 1	66
Klingenbergs Gaard	70
Vesteraagade 25	73
Nytorv 18	74
Østeraagade 23—25	76
Register	81

Oplag: 800 Eksemplarer.

**Klichéerne og de fleste Fotografier er leveret af
Aalborg Klichéfabrik ved H. Minuth.**

**Trykt i P. Hansens Eftflg's Bogtrykkeri
ved Emanuel Schølin & M. Elbæk.**

I Kommission hos Marinus M. Schultz.

